

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredie behandling af forslag til lov om forlængelse af lov om erhvervsøkonomiske foranstaltninger, vareforsyning m. v.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4382).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sættes til forhandling.

Ordføreren (Lars P. Jensen): Ved lovforslagets anden behandling blev der vedtaget ændringsforslag, der bl. a. bevirker, at vareforsyningsudvalget udvides med 2 medlemmer, fra 15 til 17. Det er udvalgets opfattelse, at man ikke efter lovens stadfæstelse bør nøjes med at supplere vareforsyningsudvalget med 2 medlemmer, men at nyvalg bør finde sted.

Endvidere er der vedtaget ændringsforslag gående ud på, at loven forbliver i kraft indtil 15. december 1954. Den højtærede minister havde, før dette ændringsforslag blev stillet, givet tilsagn om at ville fremsætte forslag til ny lov med henblik på afvikling af unødvendige restriktioner og bemyndigelser umiddelbart efter det nye folketingsårs begyndelse.

Efter at lovforslaget som vedtaget ved anden behandling har været til fornyet drøftelse i udvalget, indstiller udvalget enstemmigt, at lovforslaget vedtages uden ændringer ved tredie behandling.

Aksel Larsen: Vi kan ikke stemme for dette lovforslag. Vi er ganske vist af den mening, at man er nødt til at have en regulering af landets udenrigshandel, og at dette under de givne forhold sikkert mest formålstjenligt kan ske gennem en lov af den art, som vi her behandler, og ved hjælp af et varedirektorat. Men varedirektoratet og ministerens bemyndigelser er efter vor mening i de senere år i stigende grad blevet benyttet eller misbrugt til at lægge hindringer i vejen for dansk eksport. Af denne

grund mener vi ikke, vi kan stemme for lovforslaget, idet vi ikke ønsker at godkende et sådant brug eller misbrug af bemyndigelser, men vi vil heller ikke stemme imod, da vi som sagt principielt er af den mening, at vareforsyningsloven er nødvendig. Vi vil derfor afholde os fra at stemme.

Ministeren for handel, industri og søfart (Lis Groes): Jeg vil gerne takke udvalget for den enstemmige tilslutning til lovforslaget og anbefale, at man stemmer for det.

Tholstrup: Jeg må desværre bringe den højtærede handelsminister ud af en vildfarelse, hvis den højtærede minister mener, at tilslutningen til lovforslaget vil blive enstemmig. Det kan der ikke blive tale om; jeg håber, at der vil være adskillige, der vil følge retsforbundet i det synspunkt, at her er vi kommet ud i meningsløsheder, når vi fortsætter en lovgivning, som ikke længere er nødvendig, knebler friheden og hindrer fremskridtene. Jeg ønsker at få den størst mulige tilslutning fra frihedselskende medlemmer til at gå imod det foreliggende lovforslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 128 stemmer mod 6; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den sag, som derefter foretoges, var:

Anden behandling af forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formuesskatten til staten for skatteåret 1954—55.

(Første behandling findes i tidenden sp. 4049; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 433).

Udenfor betænkningen var der stillet følgende underændringsforslag:

Af *Aksel Larsen, Ragnhild Andersen og Alvilda Larsen*:

Underændringsforslag til ændringsforslag nr. 1 i udvalgets betænkning.

I ændringsforslag nr. 1 udgår de fire første linier af skalaen og erstattes med:

	„under 2 400 kr. svares	0 kr.	
2 400 kr., men ikke over 3 000	-	—	16 - af 2 400 kr. + 9 pct. af resten
over 3 000	- , - - - 6 500	- - -	70 - - 3 000 - + 12 - - - “

Formanden: Sammen med denne sag foretages de 4 følgende sager på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om udskrivning af en værneskat for skatteåret 1954—55,

(Første behandling findes i tidenden sp. 4049; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 433).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om en tillægsindkomstskat for skatteåret 1954—55,

(Første behandling findes i tidenden sp. 4049; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 433).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Anden behandling af forslag til lov om børnetilskud,

(Første behandling findes i tidenden sp. 4049; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 433).

Der var ikke stillet ændringsforslag i betænkningen.

Udenfor betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Petra Petersen, Ragnhild Andersen, Alfred Jensen og Aksel Larsen*:

Til § 2.

1) Paragraffen affattes således:

„Tilskuddet udgør 300 kr. pr. barn og udbetales kvartalsvis ved socialministeriets foranstaltning gennem kommunerne til den berettigede, i reglen moderen.“

Til § 3.

2) Paragraffen udgår.

Til § 4.

3) I 2. linie, efter ordet „indkomst“, tilføjes: „, ligesom det heller ikke må medtages ved det statistiske departements kvartalsvise beregning af detailpristallet“.

Til § 8.

4) Paragraffen udgår.

og

Anden behandling af forslag til lov om midlertidig ændring i loven om den fælleskommunale udligningsfond (vedrørende udskrivningen af fælleskommunal indkomstskat for skatteåret 1954—55).

(Første behandling findes i tidenden sp. 4049; udvalgets betænkning findes i tillæg B. sp. 433).

Udenfor betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, de stillede ændringsforslag samt spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under eet.

Ordføreren (Hans Knudsen): Det udvalg, der har behandlet forslagene til de fire direkte skattelove, udskrivningslov, lov om værneskat, lov om tillægsindkomstskat, lov om den fælleskommunale udligningsfond samt endelig lov om børnetilskud, har, som det fremgår af betænkningen, afholdt fire møder, og finansministeren har deltaget i tre af møderne. Udover disse møder i udvalget har det været nødvendigt af hensyn til den samhørighed, der nu engang må være mellem de her nævnte lovforslag og de lovforslag, der vedrører forbrugs- og omsætningsafgifter, at føre en række for-

[Hans Knudsen.]

handlingerne de to udvalg imellem eller mellem repræsentanter for de to udvalg. Under disse forhandlinger har der yderligere været afholdt en række samråd med finansministeren.

Idet jeg iøvrigt henviser til den fra udvalget foreliggende betænkning, skal jeg tillade mig i så sammentrængt form, som det er muligt, at give en redegørelse for de ændringer i lovforslagene, som udvalget, eller i et enkelt tilfælde et flertal indenfor udvalget, har opnået enighed om, og som under samrådene også er tiltrådt af finansministeren. For de få ændringer, der er foreslået i den fælleskommunale skattelov, er tiltrædelsen her sket af indenrigs- og boligministeren.

Under forhandlingerne de to udvalg imellem har det været et almindeligt ønske, at de nedsættelser i statsskattens indtægter, som man kunne skabe basis for, først og fremmest måtte give sig udslag i en nedsættelse af den direkte beskatning. Der blev i udvalget opnået enighed om en nedsættelse af indkomstbeskatningen på ca. 50 mill. kr., og som det fremgår af betænkningen, ligger den væsentlige del af disse skatnedsættelser på skattepligtige indkomster indenfor grupperne mellem 9 000 og 10 000 kr.s indtægt og til omkring 17 000 kr. De skalaforslag, der her foreligger som udvalgets enstemmige indstilling, giver i forhold til indeværende års udskrivningslov skattelettelse for samtlige indkomstgrupper op til 20 000 kr., medens der for indkomsterne over 20 000 kr. efter udvalgets indstilling hverken vil ske forhøjelser eller nedsættelser.

Udvalgsforhandlingerne har blandt andet drejet sig om fastlæggelsen af bundgrænsen for skatteudskrivningen. Denne bundgrænse er for indeværende år i den fælleskommunale skattelov 3 600 kr. for forsørgere og 1 500 kr. for ikke-forsørgere. For statsskattens vedkommende er bundgrænsen 2 000 kr. i år, og med denne lovs forsørgerfradrag, der jo for de tre landområder ligger mellem 1 400 og 1 800 kr., svarer det nogenlunde til de 3 600 kr., som bundgrænsen er i den fælleskommunale lov. I de af den højtærede finansminister fremsatte forslag til det kommende års udskrivninger var disse bundgrænser foreslået forhøjet for statsskatte-

lovens vedkommende med 400 kr. og for den fælleskommunale lov ligeledes med 400 kr. for forsørgere og med 500 kr. for ikke-forsørgere. Resultatet af udvalgets arbejde og af forhandlingerne af finansministeren blev, at forhøjelserne af bundgrænserne blev halvdelen af det, der var foreslået, nemlig 200 kr. for forsørgere og 300 kr. eller lidt over halvdelen for ikke-forsørgere efter den fælleskommunale skattelov. Efter ministerens forslag ville forhøjelsen med de 400 kr. have medført, at ca. 140 000 skatteydere med indtægter mellem 3 600 og 4 000 kr.s skattepligtig indkomst helt var blevet fritaget for udligningsskat, og at ca. 80 000 skatteydere var blevet fritaget for statsindkomstskatter. Udvalgets indstilling, der efter forhandlingerne også er tiltrådt af finansministeren, vil antagelig medføre, at disse tal nu reduceres til lidt over halvdelen. Alligevel er det et betydeligt antal skatteydere i de laveste indkomstklasser, der nu får fritagelse, men da det drejer sig om meget små skattebeløb for de enkelte, er det kun en meget lille del af den samlede skattelettelse på de 50 mill. kr., som falder på disse småindkomster.

På indkomsterne op til ca. 7 000 kr. vil lettelsen efter udvalgets indstilling andrage ca. 15 kr., men derefter forøges skattelettelsen for de følgende mellemindtægter og kulminerer ved skattepligtige indkomster, der ligger mellem 12 000 og 15 000 kr. For disse indkomster bliver skattelettelsen i forhold til de nugældende skattelove 150 kr. De omtalte lettelse gives for de laveste indkomster både på den fælleskommunale skat og på statsindkomstskatten, medens lettelsen for mellemindkomsterne af praktiske grunde udelukkende er givet på statsindkomstskatteloven.

Under udvalgsarbejdet er der fremsat ønske om, at det vederlag, der ydes kommunerne for opkrævning af statsskatterne, blev forhøjet. Dette vederlag, der udgør 1 pct. af det samlede skattebeløb, dog mindst mellem 3 og 4 kr. for den enkelte skatteyder pr. opkrævning, foreslår udvalget efter disse ønsker forhøjet med 1 kr., sådan at det mindste beløb pr. opkrævning bliver mellem 4 og 5 kr. i stedet for mellem 3 og 4 kr. Denne forhøjelse vil give kommunerne et samlet beløb på ca. 1 mill. kr. mere for opkrævning af statsskatterne.

[Hans Knudsen.]

Denne ændring, foreslået af udvalget, findes i betænkningen som ændringsforslag nr. 2 til udskrivningsloven. Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at vederlaget ikke ændres for opkrævningen af den fælleskommunale skat; den hidtidige bestemmelse om vederlaget, som kun fandtes i statsskatteloven, foreslås nu indsat som en ny § 3 i lovforslaget om den fælleskommunale skat.

For værnescattens vedkommende foreslår et flertal i udvalget, bestående af socialdemokratiets, venstres og det konservative partis repræsentanter, denne lov videreført i samme affattelse, som loven har for indeværende år. Der har af praktiske grunde, som jeg allerede har omtalt, været enighed i udvalget om at koncentrere skattelettelserne på statsindkomstskatterne. Da det radikale venstres repræsentanter i udvalget i år lige så lidt som de foregående år har ønsket at medvirke til denne lovs gennemførelse, er det her de tre øvrige partiers repræsentanter i udvalget, der indstiller værnescatteloven til forlængelse uforandret i det kommende skatteår.

Hvad angår tillægsindkomstskatten, indstiller hele udvalget lovforslaget til vedtagelse uforandret, således at de hidtidige regler, som foreslået af finansministeren, praktisk talt videreføres. Det vil betyde, at der for denne beskatnings vedkommende stort set ikke sker andre ændringer i forhold til beskatningen i år end dem, der er en følge af de foreslåede ændringer i statsindkomstskatteloven.

Tillægsindkomstskatten udskrives jo med 10 pct. af den ordinære statsskat, dog med et fradrag i skattebeløbet på 200 kr., hvilket vil sige, at loven i det kommende år — som i år — kun får virkning for skatteydere, der betaler mere end 2 000 kr. i indkomstskat til staten. I indeværende år var det mindste beløb, der opkrævedes i tillægsindkomstskat, 4 kr.; det foreslås af ministeren forhøjet til 10 kr.

Ændringen i statsindkomstskattens skala med de nedsættelser, der er indeholdt deri, vil bevirke, at pligten til at betale tillægsindkomstskat vil indtræde ved en skattepligtig indkomst på 15 200 kr. med et skattebeløb på 10 kr., medens skattepligten tidligere indtrådte ved en skattepligtig indkomst på 14 400 kr. Men forøvrigt er

denne lempelse i tillægsindkomstskatten — som jo beløbmæssigt ikke er særlig stor — medregnet i den samlede skattelempelse på de 50 mill. kr., der iøvrigt ligger i indstillingerne.

Hvad angår lovforslaget om børnetilskud, er der i udvalget enighed om at indstille også dette lovforslag til gennemførelse i samme skikkelse, hvori det er fremsat af finansministeren.

Der er i udvalget, udover forhandlingerne om de rent skattemæssige ændringer, som jeg her har redegjort for, ført en række forhandlinger om de finanspolitiske problemer, der er så nært knyttet til de rent skattemæssige problemer. Disse forhandlinger har hovedsagelig drejet sig om de konsekvenser, de foreslåede skattelettelser vil kunne få for landets økonomiske politik i det kommende skatteår.

Det er naturligt, at overvejelser over dette måtte indgå i skatteudvalgets overvejelser iøvrigt, og det er navnlig på disse områder, hvor så mange ubekendte faktorer spiller ind, at der har været divergerende opfattelser i udvalget — hvilket sikkert vil fremgå af de bemærkninger, som de forskellige partiers ordførere formentlig vil gøre i eftermiddag. Jeg skal om et øjeblik også redegøre for de synspunkter, der på dette område er mine og mit partis, men jeg skal foreløbig kun henvise til det afsnit i betænkningen, hvoraf det fremgår, at udvalget efter forhandling med finansministeren har opnået enighed med ministeren om, at der i det kommende år af finanspolitiske hensyn hver måned indsættes et beløb på 10 mill. kr. på en speciel konto i Danmarks Nationalbank — en konto, som der kun skal kunne disponeres over ved særlig lov. Et ændringsforslag herom hører naturligvis ikke hjemme i de foreliggende skattelovforslag, men forslaget kan efter den aftale, der er truffet i udvalget, ventes fremsat af den højtærede finansminister ved finanslovforslagets tredje behandling en af de kommende dage.

Udover denne redegørelse for udvalgets arbejde og den derfra foreliggende betænkning med de af udvalget stillede ændringsforslag skal jeg tillade mig som mit partis ordfører at knytte enkelte bemærkninger til de foreliggende indstillinger.

For de direkte skatteloves vedkommende

[Hans Knudsen.]

Har der indenfor mit parti været ønsker om langt mere vidtgående ændringer i skatteudskrivningerne. Men som jeg allerede fremhævede ved første behandling, måtte vi — sådan som stillingen er — være indstillet på, at et virkeligt reformarbejde i forbindelse med vore skattelove, den kulegravning af hele vort skattesystem, som vi trænger til, nu engang ikke lader sig udføre indenfor så korte tidsfrister, som kan gives ved behandling af udskrivningslovene. Dette mere dybtgående arbejde må tages op, når reformforslagene nu i næste måned — som bebudet af den højtærede finansminister — kan ventes fremsat, og her vil der sikkert blive rig lejlighed til at tage både de problemer om forenklinger og tekniske ændringer i skattelovgivningen, hvorom der sikkert på en del områder er enighed, og de mere principielle fordelingsproblemer, der vil dele vandene, op til debat og forhåbentlig også til en snarlig løsning.

Her har vi måttet koncentrere det ret forcerede arbejde i udvalget om de forholdsvist beskedne ændringer i skattefordelingen indenfor størrelsen af det beløb, der kunne stilles til rådighed til at lette skattebyrden for de grupper af skatteydere, der har været hårdest ramt under de senere års skattestigninger.

Hovedproblemet har naturligvis været, hvor stort et beløb det ville være forsvarligt at anvende til at lempe på skatteskalaerne med, og om det i det hele taget var muligt at lette skalaerne med et større beløb end det, den højtærede finansminister i sit forslag havde disponeret over. Ifølge finansministerens forslag var den samlede skatteudskrivning, herunder også indbefattet forbrugs- og afgiftslovene, for det kommende år beregnet til 4 130 mill. kr. Det var knap nok 200 mill. kr. mere end for indeværende år, men da udgiftsstigningerne måtte beregnes til 300 mill. kr., ville der for det kommende år kun være en overskudsmargin på 80 mill. kr. eller ca. 100 mill. kr. mindre, end man på nuværende tidspunkt kan regne med for indeværende år.

Spørgsmålet om skattelettelser ud over dem, der var foreslået af den højtærede finansminister, måtte dels være afhængig af, om det må anses for forsvarligt at bud-

gettere med et mindre overskud end de 80 mill. kr., dels af, om der var grundlag for at opstille et andet skøn over indtægter og udgifter end det, finansministeren i sine beregninger er kommet til. Nu skal det indrømmes, at et sådant skøn beror naturligvis på flere ubekendte faktorer. I fjor og året før blev overskuddet, således som mit partis daværende ordfører, den højtærede udenrigsminister forudsagde, betydeligt større end beregnet. Det gik, således som der allerede dengang var udsigt til, sådan, at det til eksempel ikke blev muligt at gennemføre planlagte anlægsarbejder i hele det omfang, der var påregnet, ligesom statens indtægter i årets løb blev forøget på grund af en stigende beskæftigelse. I år må skønnet efter min mening få et lidt andet grundlag, og jeg begrundet det med de oplysninger, der fremkom under den økonomiske debat, der blev ført her i tinget for kort tid siden. Vi kan ikke for det kommende år regne med, at stigningen i beskæftigelsen, selvom regeringen tilstræber at komme den fulde beskæftigelse så nær som muligt, kan få samme omfang i det kommende år som i fjor. Der vil også i det kommende år være udsigt til, at de offentlige anlægsarbejder, både civile og militære, vil have lettere ved at nå det omfang, der er regnet med, end for det forløbne år. Det er i hvert fald kendsgerninger fra den økonomiske debat, som gør det yderst betænkeligt at anfægte det skøn, som den højtærede finansminister har anlagt for det kommende år.

Endelig må man vel også tage i betragtning den nære forbindelse, der er mellem størrelsen af vor samlede skatteudskrivning og vor valutareserve. Mens vi for et år siden — også ifølge den økonomiske debat og den økonomiske årsoversigt — havde en stadig bedring i valutabalancen, må vi se i øjnene, at vi på dette område ikke i øjeblikket er særlig modstandsdygtige, og vi skal sikkert i høj grad være på vagt overfor en eventuel international udvikling, der kan bringe os i valutavanskeligheder igen, og som kan gøre det endda med ret kort varsel.

Med alle disse forhold taget i betragtning er jeg og mit parti af den opfattelse, at der for det første ikke er noget rimeligt grundlag for at opstille et mere optimistisk skøn

[Hans Knudsen.]

over statskassens udgifter og indtægter, end det skøn, den højtærede finansminister er kommet til, og der er jo forøvrigt heller ikke gjort noget konkret forsøg på at påpege fejlvurderinger under det udvalgsarbejde, hvor vi har drøftet disse ting. For det andet kan der heller ikke være nogen holdbar begrundelse for en væsentlig forringelse af det forholdsvise beskedne overskud, som den højtærede finansminister har beregnet for det kommende år, på 80 mill. kr.

Vi forstår derfor godt, om det har været med nogen betænkelighed, at den højtærede finansminister er gået med til udover de foreslåede lettelser i indkomstbeskatningen at anvende 50 mill. kr. af det budgetterede overskud på 80 mill. kr. til yderligere lettelser i indkomstbeskatningen. Men ønskerne har jo imidlertid været ret kraftige, og det skal indrømmes, at der også fra mit partis side har været et stærkt ønske om indenfor forsvarlige rammer at lette beskatningen netop for de laveste indkomster og for de jævne mellemindkomster, netop de grupper af skatteydere, der i de senere år har været hårdt ramt af skattestigningen og ikke mindst af de forskellige skatteskalaers stærke progression, og som stadig har måttet vente på den omlægning af skatterne, som vi mener skattereformen må medføre til fordel for disse grupper, og der kunne i høj grad være anledning til, og det ville være rimeligt, også under de nuværende forhold at foretage de lettelser for disse indtægter, som det overhovedet er muligt indenfor forsvarlige rammer.

Udfra disse betragtninger kan det måske tage sig lidt mærkeligt ud, at man efter at have nedsat eller forringet overskuddet på statsbudgettet med yderligere 50 mill. kr. og med den udsigt, der altid vil være til at møde uforudsete udgifter i det kommende år — her må man jo ikke glemme, at det i går offentliggjorte mæglingsforslag vel også vil få visse konsekvenser for statens lønudgifter, som man ikke på forhånd har kunnet indberegne — alligevel i udvalget er blevet enig om, at der hver måned i det kommende år uden hensyn til, om skatteindtægterne holder eller ej, skal hensættes 10 mill. kr. på en spærret konto. En sådan henlæggelse kan jo komme til at virke strammende på de økonomiske forhold, men

i erkendelse af den betydning, det vil have, om vi allerede i det kommende finansår på denne måde vil kunne få midler, som folketingset kan disponere over — f. eks. til en påbegyndelse af folkepensioneringen, som vi fra vor side lægger megen vægt på at få startet, så snart det er muligt — kan mit parti tiltræde denne båndlæggelse.

Tilbage står så spørgsmålet, om vi i udvalget har fundet frem til den rette fordeling af det beløb på 50 mill. kr., som blev resultatet af de forhandlinger, vi førte, og af den enighed, vi opnåede i udvalget. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi nok kunne have tænkt os endnu større hensyntagen til visse grupper af skatteydere. Jeg tænker her ikke mindst på den forhøjelse af bundgrænsen på de 400 kr., som den højtærede finansminister havde stillet forslag om. Jeg tænker også på den foreslåede forhøjelse af værneskattens bundgrænse fra 8 000 kr. til 10 000 kr., og så vil jeg dog sige for den sidstes vedkommende, at der for disse indkomsters vedkommende er taget hensyn ved lettelsen i statsindkomstskatten.

Jeg nævner disse ting for at understrege, at vi ikke har fået alle vore ønsker opfyldt, heller ikke ønskerne om fordelingen af det beløb, der var til rådighed til nedsættelsen, men vi har naturligvis alle måttet resignere under hensyn til det ansvar, vi har for en sund og forsvarlig samfundsøkonomi. Jeg vil endelig udtale min og mit partis tilfredshed med, at det lykkedes at opnå enighed om i hvert fald de 200 kr.s forhøjelse af bundgrænserne for både statsskattelovene og for værneskatteloven. Derved har vi ikke, sådan som det har været påstået, stadig nedskåret antallet af dem, der betaler skatterne, men vi har derimod forhindret, at nye titusinder af medborgere, der både nu og førhen er og har været uden skatteevne, blev inddraget under beskatningen i kraft af den stigning, der er sket både i deres leveomkostninger og i deres små indtægter.

Jeg skal med disse bemærkninger på mit partis vegne anbefale de af udvalget eller dets flertal stillede ændringsforslag til vedtagelse og anbefale, at man ved tredie behandling stemmer for forslagene med disse ændringer.

Jeg skal til allersidst sige et par ord om

[Hans Knudsen.]

de sidste ændringsforslag, som er stillet: underændringsforslag til forslaget om indkomst- og formueskatten og ændringsforslag udenfor betænkningen til forslaget om børnetilskud — begge stillet af medlemmer af det kommunistiske parti. Jeg anbefaler, at man afviser de to forslag under hensyn til den enighed, der på disse områder er opnået indenfor udvalget. Jeg skal bare lige gøre den bemærkning om underændringsforslaget til forslag om udskrivningslov, at det er i hvert fald affattet på en sådan måde, at det ikke kan gennemføres i den form, det har. Hvis dette forslag blev vedtaget, ville vi komme ud for den situation, at indkomster mellem 6 000 kr. og 6 500 kr. efter samme skatteskalaer kunne beskattes på to forskellige måder, og jeg går ud fra, at det ikke har været meningen. Jeg henstiller, at vi afviser disse to ændringsforslag og stemmer for de ændringsforslag, der er stillet af udvalget eller af udvalgets flertal.

Thorvil Kristensen: Debatten om disse skattelovforslag har jo, sådan som det også er naturligt, været knyttet sammen med en drøftelse af andre sider af statens finanspolitik. Denne finanspolitik bør jo også være en helhed, og det er derfor rimeligt, at debatten om disse ting er blevet sammenkædet.

Den samlede debat begyndte med to ministertaler i begyndelsen af denne måned, først en tale af den højtærede økonomi- og arbejdsminister, da han forelagde den økonomiske årsoversigt, og dernæst den højtærede finansministers tale, da han fremsatte selve skattelovforslagene. Som en konklusion af de betragtninger, der blev fremsat i disse to taler på regeringens vegne, henstillede finansministeren, at man bestræbte sig for ikke yderligere at forringe overskuddet på statsbudgettet, altså at man opretholdt det overskud, der var udsigt til med den gældende lovgivning. Dette var jo i virkeligheden udtryk for, at regeringen ønskede at fortsætte den finanspolitiske linie, som den tidligere regering havde søgt at holde. Jeg kunne derfor, da jeg fik ordet på venstres vegne i den økonomiske debat om årsoversigten, tilsige vor støtte til i hovedsagen at fastholde denne finanspolitiske linie, og idet vi særlig lagde vægt på udgifts-

siden, fremhævede jeg, at finanspolitik jo ikke blot var et spørgsmål om skatter, men i høj grad også om udgifter. I den forrige regerings tid lagde vi jo vægt på, at vi ikke blot skulle tale om en skattereform, men også om en udgiftsreform. Derfor søgte vi også under de økonomiske forhandlinger sidste vinter at knytte spørgsmålet om udgiftspolitikken meget nøje sammen med spørgsmålet om skattepolitikken. Jeg kunne derfor også i den økonomiske debat i år sige, at spørgsmålet om finanspolitikken i det lange løb hovedsagelig er et spørgsmål om udgifternes størrelse, fordi det naturligvis i det meget lange løb må være udgifterne, der bestemmer skatternes højde.

Vi har nu forhandlet disse ting i det nedsatte udvalg, og der er opnået et politisk forlig på et bredt grundlag. Jeg skal sige lidt om dette forlig, og her må jeg begynde med en personlig bemærkning. Jeg mener personligt, det ville have været rigtigt at gennemføre de besparelser, jeg senere skal tale om, uden samtidig at gennemføre skattelettelse. Det ville have betydet en lille stramning af finanspolitikken i stedet for den lille lettelse, der nu bliver gennemført, og jeg mener, at de oplysninger, vi nu har fået om valutasituationen og udsigterne i så henseende fremover, snarere taler for en stramning end for en lettelse af finanspolitikken. Derfor havde jeg håbet, at denne linie kunne gennemføres, og jeg har i det nedsatte udvalg søgt at arbejde for, at vi kunne komme så nær dertil, som de politiske forhold nu engang gjorde det muligt. Dette er imidlertid en personlig bemærkning. Det er det almindelige synspunkt i venstre, at en skattelettelse er påkrævet og rigtig i den nuværende situation, navnlig når den kan sammenkædes med besparelser, således at den finansielle balance ikke væsentligt bliver forrykket. Det er også lykkedes i nogen grad at nå dette mål.

Det må endvidere for venstre være et hovedsynspunkt i en tid, hvor en forbrugsbegrænsende finanspolitik er ønskelig, at lægge særlig vægt på forbrugsafgifterne, som har den mest direkte forbrugsbegrænsende virkning, og som ikke har de uheldige bivirkninger i denne henseende, som kan knytte sig til indkomst- og formueskatter, idet de ikke som disse skatter kan virke som en bremse på lysten til at producere og

[Thorkil Kristensen.]

bespare op. Det er derfor tilfredsstillende, set fra venstres synspunkt, når der skulle gennemføres en skattelettelse, at den koncentrerer om de direkte skatter. Det er også det, som er sket, idet forbrugsafgifternes provenu i det store og hele er bevaret. Jeg skal iøvrigt ikke gå ind på spørgsmålet om forbrugsafgifterne, som kommer til behandling i morgen.

Det er endvidere venstres opfattelse, at når man kan lette skatterne, skal man ikke blot begynde med de direkte skatter, men også er det punkt, hvor man først skal sætte ind, mellemindtægterne, de indtægtsklasser, der ligger lige over og lidt under sygekassegrænsen. De mennesker, der lever i disse indkomstklasser, lige over sygekassegrænsen, har ikke de samme sociale fordele som dem, der ligger lige under sygekassegrænsen; der er her et spring, som ikke er rimeligt, og rent skattemæssigt er disse mellemindkomster i forhold til deres økonomiske levne utvivlsomt også relativt hårdt beskattet her i landet.

Det har endvidere for venstre været vigtigt at medvirke til, at den omlægning af skattebyrden, som var med i finansministerens oprindelige lovforslag, ikke blev gennemført. Det var en forskydning af skatterne fra de små indtægter op til de højere indtægter, og uanset hvad man socialt kan sige om dette spørgsmål, må det erkendes, at det betyder en flytning af skatterne op i de indkomstkategorier, hvor opsparingen først og fremmest finder sted, og at det derfor udfra et forbrugsbegrænsnings- og et valutabesparelsessynspunkt ikke kan være rigtigt i dette øjeblik at gennemføre noget sådant.

Jeg er iøvrigt enig med det ærede medlem hr. Hans Knudsen i, at debatten om hele vor skattefordeling fremover naturligt bør føres i forbindelse med den skattereform, vi skal til at drøfte på et senere tidspunkt.

Der er sket en lille forhøjelse af bundgrænsen, som også det ærede medlem hr. Hans Knudsen var inde på. Venstre er tilfreds med, at den ikke er blevet større.

Med denne tidsalders stadig stigende velstand også og navnlig i den almindelige befolkning må det være rigtigt, at skatterne gradvis kommer til at hvile på et

bredere grundlag, og når en større og større del af befolkningen bliver skattebetalere, anser vi dette for en rimelig udvikling.

Vi er specielt tilfredse med, at bundgrænsen for væreskatten ikke er blevet forandret. Vi har hele tiden haft den opfattelse, at denne skat ifølge sin natur måtte hvile på et bredt grundlag, men som jeg sagde før, lægger vi i den økonomiske debat også i høj grad vægt på udgiftssiden. For hvad nytter det, at man opretholder et eller andet skatteprovenu, hvis overskuddet så bortædes af stigende udgifter? Derfor har vi også rejst spørgsmål om udgifterne i det nedsatte udvalg. Vi har her fremhævet visse punkter, som jeg skal tillade mig at nævne ganske kort.

For det første ønskede vi, at rugbrødstilskuddet nu skulle bortfalde, og at skolebespisningen ikke skulle udvides. Nu har det vist sig i de udvalg, der behandler disse to lovforslag, at det går sådan, som vi ønskede det: rugbrødstilskuddet bliver nu ophevet, og skolebespisningen bliver ikke udvidet. Jeg skal derfor ikke sige mere om disse to ting.

For det andet har vi fremdraget anlægsbudgettet. Som jeg sagde under den økonomiske debat, må man regne med en betydelig fare for, at vor byggekapaцитet vil blive overanspændt i den kommende tid, idet man stiler efter en samlet byggevirk-somhed, der ikke er uvæsentligt forøget i forhold til i fjor, og da var der jo ingen arbejdsløshed i murerfaget i sommermånederne. Det punkt, vi særlig har hæftet os ved, er et punkt, som også har statsfinansielle konsekvenser, nemlig det, som i anlægsbudgettet for det kommende år hedder „offentligt, civilt byggeri“. Denne post stod i 1953 til 150 mill. kr. efter 1949-prisniveauet; den er for dette år sat op til 210 mill. kr. Det er jo en meget stor forøgelse, og her mener vi at en besparelse kan og bør finde sted, og en ikke helt uvæsentlig besparelse.

Vi har dernæst fremdraget boligstøtten, hvor der jo ikke blot er det almindelige spørgsmål om en gradvis afvikling af boligstøtten, som vi er tilhængere af, men også det mere specielle spørgsmål om renten af boligstøtten, der fastsættes administrativt af ministeren. Vi har fremsat ønske om, som vi også tidligere har gjort det, at denne

[Thorkil Kristensen.]

rente måtte blive forhøjet under hensyn til, at byggeomkostningerne er gået ned i det sidste par år, og at renten af den private del af kapitalen også er blevet lavere nu.

De tre punkter, jeg her har nævnt, berører udgiftssiden af budgetterne og drejer sig allesammen om ting, som er fremme i form af lovforslag eller planer, man allerede kender. Spørgsmålet om finanspolitikken i det kommende finansår er imidlertid også et spørgsmål om, hvorvidt der kan komme nye ting frem, som ikke foreligger i dag, men som fremkommer på et senere tidspunkt, og som kan få finansielle virkninger. Det er klart, at den finansielle balance, vi nu i fællesskab søger at opretholde, også kan blive forrykket, hvis der senere, f. eks. til efteråret, kommer nye lovforslag frem, der bliver gennemført på en sådan måde, at det får væsentlige finansielle konsekvenser. Vi har derfor udtalt et håb om, at noget sådant ikke sker, og jeg vil under hensyn til det, vi har fremdraget her, og som har været drøftet i udvalget, i almindelighed bede den højtærede finansminister i dag her fra talerstolen at udtale sig om disse spørgsmål vedrørende udgiftssiden. Det er vort håb, at det vil lykkes at holde igen og gennemføre besparelser i et sådant omfang, at den skattelettelse, der nu gennemføres, ikke i væsentlig grad forrykker den finansielle balance.

I denne sidste forbindelse skal jeg også sige, at vi fra vor side tiltræder det ændringsforslag, som vil blive fremsat til finanslovsforslaget om, at der hver måned i det kommende finansår af statsfinanserne skal indbetales 10 mill. kr. på en spærret konto i Danmarks Nationalbank, en konto, over hvilken der senere kun kan disponeres ved lov. Det er ganske vist rigtigt; at man ikke i øjeblikket ved, hvor stort overskuddet bliver for det kommende finansår — det kan man nu engang ikke vide med sikkerhed på et så tidligt tidspunkt — men ideen i et sådant forslag må jo være, at det skal ligesom angive den

retningslinie for regeringen og folketinget, at vi skal bestræbe os for at føre en sådan udgiftspolitik, at der kan opnås et overskud, som gør, at denne indbetaling virkelig finder sted af et overskud.

Jeg skal med disse bemærkninger på venstres vegne anbefale, at lovforslagene gennemføres med de af udvalget stillede ændringsforslag, og at de af det kommunistiske parti stillede ændringsforslag forkastes.

Poul Møller: De ændringsforslag, vi i dag står ansigt til ansigt med, er resultatet af et indgået forlig mellem — for de fleste ændringsforslags vedkommende — de fire udvalgsberettigede partier i det høje ting og med hensyn til forslagene vedrørende værneskatten mellem de tre største partier i tinget.

Jeg vil gerne straks sige, at mit parti betragter det som en fordel, at man har kunnet enes om beskatningen her i landet, og mener, at det i sig selv er et gode, at der kan opnås et forlig om den beskatning, man skal have, den måde, hvorpå man skal skaffe indtægter til de udgifter, som folketinget har bevilget, og vi har derfor også taget del i disse forhandlinger med det for øje at nå frem til et forlig om noget, som vi kunne være bekendt at stå ansigt til ansigt med. Det betyder naturligvis også, at ingen har fået sin vilje udelt, og at vi allesammen har måttet bøje os for hinanden og mod hinanden, og det er derfor sådan i dag ved denne anden behandling af lovforslagene, at ingens tilfredshed er udelt. Dette vil jeg gerne fremhæve, for heller ikke mit parti har på alle områder opnået det, vi ønskede ved de førte forhandlinger; men ved en samlet bedømmelse af det mulige og af det forsvarlige har det været vor opfattelse, at plusserne opvejede de minusser, som hæfter ved ændringsforslagene og ved det opnåede, i et sådant omfang, at det var ønskeligt og foreneligt med mit partis principielle opfattelse af beskatningsproblemerne at acceptere dette resultat.

Ingen vil vel tage mig det ilde op; at jeg

[Poul Møller.]

først hæfter mig ved forligets lysere sider og fremhæver det, som det konservative folkeparti for sit vedkommende med særlig glæde ser på. Den højtærede finansminister har for det første måttet opgive sit forsøg på ved en ændring af skalaen at forhøje skatten for nogle for at lette den for andre. Vi ville have betragtet en gennemførelse af dette forslag som en ulykke. En yderligere skatteforhøjelse for borgere med indkomster over 15 000 kr. ville vi have anset for aldeles utilrådelig, idet det ikke mindst ville have betydet en svækkelse af investeringsmuligheder og opsparingsmuligheder her i landet. Derfor er det opnåede på dette område efter vor opfattelse særdeles glædeligt.

Finansministeren har ligeledes måttet acceptere den nuværende værnescatteskala, således at forsøget på at fritage op imod halvdelen af de nuværende værnescatteydere for dette bidrag til forsvarsudgifterne er faldet resultatløst ud. Vi ved særdeles vel, at det ikke er store beløb, der betales i værnescat af indtægter på mellem 8 000 kr. og 10 000 kr., men vi ville have betragtet det som principielt farligt, om man også på dette område lod færre og færre betale mere og mere. Vi betragter det netop, da det er udgifterne til landets værn, der delvis afholdes på denne måde, som principielt rigtigt, at en flerhed eller i hvert fald alle, der er i stand til det, yder deres bidrag til denne værnescat. Disse indkomstgrupper mellem 8 000 kr. og 10 000 kr. har, som udvalgets ordfører bemærkede, på anden måde fået en skattelettelse, nemlig over den almindelige skatteudskrivningslov, men er altså ikke fritaget for værnescat.

For det tredje vil jeg gerne angående de øvrige skattelove fremhæve, at den højtærede finansminister foreslog ret betydelige forhøjelser af de såkaldte bundgrænser eller minimale skattegrænser. Da det — også efter regeringspressens udlægning af disse forslag — måtte ses som led i en socialdemokratisk skattepolitik, der havde til formål at fortsætte indkomstudjævningen ad skattepolitikens vej og indenfor skattelovgivningens rammer, måtte mit parti vende sig herimod; man ønskede altså ikke blot en ajourføring, men gik

videre og ønskede ligefrem en ændret byrdefordeling, en indkomstudjævning ved hjælp af skattepolitikken. Vi modsatte os forsøget, og de foreslåede forhøjelser af bundgrænserne blev derfor i det store og hele halveret, således at der ikke — formentlig ikke da — har fundet andet end en ajourføring sted på dette område, og jeg vil tro, at den højtærede finansminister næppe endda mener, at der er tale om en ajourføring.

Vi må udfra det samme synspunkt, som jeg her har redegjort for, naturligvis anbefale ærede medlemmer at stemme imod det kommunistiske ændringsforslag, der tilsigter at føre skatteskaalen tilbage til det, som den højtærede finansminister foreslog her ved første behandling.

Med særlig glæde og tilfredshed kan mit parti anbefale de ærede medlemmer at stemme for de ændringsforslag, som tilsigter en skattelettelse for indkomster på op til 20 000 kr. Ved første behandling gjorde jeg udførligt rede for, hvorfor det konservative folkeparti betragtede det som en nødvendighed at lette mellemstandens skattebyrde. Straks da udvalgsforhandlingerne påbegyndtes, fremlagde vi et forslag, der af finansministeriet blev beregnet til at ville koste 55 mill. kr. Dette forslag byggede på en jævnere aftrapning af de personlige fradrag, således at disse først faldt bort ved indkomster på 20 000 kr. Forslaget tilsigter herigennem at give mellemindkomsterne en virkelig mærkbar lettelse. Under udvalgsforhandlingerne viste der sig imidlertid ret stærk modstand mod en skattelettelse, der blev gennemført over de personlige fradrag, og man foretrak fra anden side, at lettelse blev gennemført på selve skatteskaalen. For os kan det naturligvis ikke være afgørende, om formen for skattelettelsen bliver den ene eller den anden, om man giver et nedslag i indkomstbeløbet eller man giver et nedslag i den skala, hvorefter skatten skal betales; for os var det det helt afgørende, at den væsentligste lettelse fandt sted på de indkomstgrupper, der ligger lige over sygekassegrænsen, befolkningsgrupper, som ikke på nogen måde er forvænt med lettelse, og som er afskåret fra en række af de sociale goder, som kommer andre til gavn. Dette mål er nu nået ved de foreliggende ændringsforslag, der beløbsmæssigt

[Poul Møller.]

kun adskiller sig fra vort oprindelige udkast med 5 mill. kr., og jeg vil takke udvalgets medlemmer fra andre partier, som har støttet os i disse bestræbelser.

Jeg tror, at det opnåede resultat vil have betydning langt udover dette forslag, fordi det nemlig viser, at det med bevarelsen af skattefradragsretten er muligt at lette mellemindkomsterne, og det viser tillige, at denne gruppe medborgere kan vente retfærdighed og vederfares retfærdighed fra folketingets side, når skattebyrden bliver for tung for dem. Den psykologiske betydning går derfor langt udover selve forslaget i kroner og øre.

Min tak gælder forsåvidt også ministeren, som vel ikke i dette spørgsmål har besejret nogen stad, men i alt fald har besejret sig selv, og jeg må forstå hans og andres tilslutning til denne skattelettelse således, at der om den samfundsøkonomiske og den statsfinansielle forsvarlighed ikke længere kan herske den tvivl, som tidligere er blevet gjort gældende. Jeg går nemlig ud fra som givet, at intet medlem af det høje ting ville stemme for forslaget, hvis hun eller han betragtede det som uforsvarligt. Jeg tror også, man skal være noget varsom med at afgøre med sikkerhed, hvad der er forsvarligt, og hvad der er uforsvarligt, når man har en skattebyrde på godt 4 milliarder kr. for det kommende år. Der er faktisk intet medlem i dette høje ting og ingen minister, der kan sige, at det, hvis vi giver 50 mill. kr. til den ene eller den anden side, overfor denne skattebyrde er samfundsøkonomisk uforsvarligt og betyder en forbrugsudvidelse, som presser valutaefterspørgslen i vejret og derigennem skader vor valutabeholdning. Det lader sig vist ikke gøre at balancere på en sådan knivsæg, og jeg må derfor gå ud fra, at det med det opnåede forlig er erkendt, at det samfundsøkonomisk er forsvarligt at gennemføre denne skattelettelse.

For at nå dette mål har det konservative folkeparti været nødsaget til at resignere på andre områder, og her kommer jeg altså til det, der forsåvidt er de mørkere sider ved forliget efter vor opfattelse. Vi beklager da, at der ikke er blevet mulighed for væsentlige lettelser i den indirekte beskatning. Vi er fortsat af den anskuelse, at

statens finanser i det kommende år ville have muliggjort nogen lettelse på dette område. Vi er det også, fordi man under udvalgsbehandlingen fik klargjort, at der i den finansplan, som indeholdes i den økonomiske oversigt, er hensat 100 mill. kr. til tillægsbevillinger, og at skatteindtægterne formentlig er for lavt vurderet — måske kan man her særlig tage det i betragtning, der er sket efter finansplanens udarbejdelse, og som formentlig i løbet af kort tid vil medføre udbetaling af højere lønninger i dette land; en del af disse lønninger kommer jo til at ende i statens kasse, ikke blot til næste år i form af direkte skatter, men allerede i år som forbrugsafgifter. Vi betragter det som givet, at den skatteindtægt, der var beregnet af den indirekte beskatning, forbrugsafgifter, omsætningsafgifter og toldafgifter, er for lavt ansat, idet finansministeren havde vurderet den til en stigning på 75 mill. kr., hvoraf de 50 mill. kr. skulle hidrøre fra motorafgifterne, således at samtlige øvrige afgifter kun skulle indbringe et merbeløb på 25 mill. kr. Vi mente altså og mener fortsat, at der her er en reserve. Vi mener også at være overbevist herom gennem den kendsgerning, at finansministeren har anset det for muligt at overføre 10 mill. kr. månedligt til en spærret konto i nationalbanken. Jeg vil gerne i denne forbindelse fuldstændig tilslutte mig de synspunkter, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen gjorde gældende vedrørende denne spærrede konto, og jeg vil gerne tilføje, at jeg går ud fra, at når finansministeren er gået med hertil, er det i en vurdering af, at det ikke er ganske usandsynligt, at disse 10 mill. kr. kan skaffes og vil blive skaffet, uden at staten kommer til at gældsætte sig på anden måde af denne grund.

Jeg vil også gerne fremhæve, at finansministeren under forhandlingerne har lovet at tage anlægsudgifterne op til en revision og formentlig vil svare det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen bekræftende herpå, at det samtidig er oplyst for os i udvalget, at der ikke vil komme nye udgiftslove af betydning med virkning for det finansår, 1954—55, som vi nu går ind i, at det endvidere er fremgået af andre forhandlinger, der er foregået i det høje ting, at rugbrødstilskuddet ikke vil blive forlænget, og at

[Poul Møller.]

endelig den udvidede skolebespisning er gået al kødets gang.

Under disse forhold håbede vi trods alt på, at en påtrængende lettelse af de indirekte afgifter kunne gennemføres; men den højtærede finansminister fastholdt, at enhver yderligere lettelse måtte ske på bekostning af den lettelse, som foreslås gennemført for de direkte skatters vedkommende, at vi altså til syvende og sidst måtte vælge mellem denne direkte skattelettelse og en eventuel indirekte skattelettelse. Stillet heroverfor valgte det konservative folkeparti ligesom partiet venstre lettelserne i de direkte skatter for mellemindkomsterne, imod at vi fik et tilsagn om, at der nu virkelig bliver gjort noget alvorligt for at udarbejde en revision af de indirekte afgifter.

Jeg vil gerne tilføje, at efterhånden som kendskabet til mæglingforslagets indhold har bredt sig til udvalgets medlemmer med de konsekvenser, dette formentlig vil få for tjenestemandslønningerne, måtte naturligvis også vi begrænse vore ønsker om skattelettelse, fordi store lønforhøjelser i forbindelse med større skattelettelser indebærer en tendens til et øget forbrug, der vil lægge et pres på vore valutabeholdninger. Men selv med dette in mente mente vi altså, at der skulle være endnu en mulighed for en skattelettelse. Vi syntes — og det er på dette område, vi har haft betænkeligheder ved forliget — at man skulle have givet en indrømmelse overfor visse stærkt og hårdt beskattede brancher. Men trods dette anser vi det opnåede for at indeholde så mange forbedringer, at mit parti kan anbefale ændringsforslagene.

Under udvalgsforhandlingerne har vi modtaget oplysning om, at det udvalg, der beskæftiger sig med beskatningen af kooperative virksomheder, har indhentet et betydeligt materiale til belysning af brugsforeningernes indkomst- og beskatningsforhold, og at dette materiale for tiden er genstand for bearbejdelse i det pågældende udvalg. Idet vi går ud fra, at dette materiale vil være færdigbehandlet, inden udskrivningsloven påny forelægges for folketinget, har vi givet afkald på at stille ændringsforslag til udskrivningslovforslaget på dette område. Selvom vi altså anser udskriv-

ningslovens bestemmelser om beskatning af kooperative virksomheder for utilfredsstillende, vil vi stemme for lovforslaget, som det ser ud, når ændringsforslagene i betænkningen er vedtaget ved anden behandling. Men jeg vil gerne, for at ingen tvivl skal herske, pointere, at vi gør det i forventning om, at resultatet af det kooperative skatteudvalgs arbejde foreligger, inden vi næste gang tales ved om den kooperative beskatning.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale de ærede medlemmer at stemme imod de af det kommunistiske parti udenfor betænkningen stillede ændringsforslag og stemme for de ændringsforslag, der findes i betænkningen, og som udvalgets ordfører har anbefalet.

Bertel Dahlgaard: Jeg synes ikke, der er grund til lang diskussion om disse lovforslag nu ved anden behandling.

Hvad angår værneskattelovsforslaget, har regeringen, venstre og konservative jo, som jeg forudsatte ved første behandling, bragt den imellem dem opståede konflikt ud af verden. Når det radikale venstre ikke kan tiltræde dette lovforslag, er det en naturlig følge af, at vi ikke har været deltagere i den militærpolitik, som værneskatteloven er det økonomiske symbol på, og det må vi selvfølgelig markere.

Hvad angår de andre lovforslag vedrørende den direkte beskatning, kan jeg sige, at det radikale venstre er overordentlig tilfreds med forhandlingernes resultat. Forhandlingerne er forløbet på en sådan måde, som jeg udtrykte håbet om ved første behandling. De skattenedsættelser, som det fandtes finanspolitisk forsvarligt at gennemføre, er koncentreret omkring mellemindkomsterne i forbindelse med en forhøjelse af indkomstskattegrænsen, således som jeg også ved første behandling udtalte ønsket om. Jeg må måske sige, at de 100 mill. kr., som det konservative folkeparti under så megen opmærksomhed her i salen førte så stærkt frem, har vi jo ikke siden hørt noget om udenfor denne sal.

Andre problemer vedrørende lovgivningen om de direkte skatter må efter vort skøn fornuftigvis udskydes til den skattereform, vi står overfor i den nærmeste fremtid.

Dernæst vil folketinget nu ved beslut-

[Bertel Dahlgaard.]

ningen om hensættelse af 120 mill. kr. på spærret konto i nationalbanken have fæstnet det synspunkt, at man i en gunstig konjunktur og under den høje beskæftigelse, vi endnu nyder godt af, skal forberede sig på en mindre gunstig fremtid, og tillige fæstnet den anskuelse, at indførelse af den folkepensionering, som alle partier forud for folketingsvalget kappedes om at bevidne deres sympati, er en forpligtelse, der hviler på folketinget, og at også hensynet til denne forpligtelse kan kræve økonomisk forberedelse.

I forbindelse med dette spørgsmål om hensættelse af de 120 mill. kr. vil jeg gerne sige, at det endelige finansielle resultat af finansåret er det endnu umuligt at have nogen bestemt mening om, ethvert skøn vil være usikkert, ingen af os kan skønne sikkert endnu dels af den simple grund, at det endelige resultat vil afhænge af den økonomiske udvikling i finansårets løb, og dels fordi man ikke på forhånd kan sige, hvilke besparelser det er muligt at gennemføre på udgiftssiden, med hensyn til hvilket sidste forhold vi fra det radikale venstre forbeholder os at foreslå udgifter på budgettet nedsat.

Videre noterer jeg med tilfredshed de tilsagn, den højtærede finansminister har givet udvalget — og som han sikkert vil gentage her i dag — om, at hele udgiftspolitikken må påkalde forsigtighed, og at navnlig hele investerings- og anlægspolitikken på alle områder nødvendigvis må blive genstand for alvorlige overvejelser, så der kan lægges plan for, i hvilket tempo og i hvilken rækkefølge vi har økonomisk evne til at løse opgaverne.

Endelig vil jeg gerne føje et par ord til i anledning af bemærkninger, der fremsattes af de ærede ordførere for venstre og det konservative folkeparti. Der blev sagt, at forudsætningen for dette forlig, som man har kaldt det, er, at rugbrødstilskuddet falder bort, og at den gældende lov om skolebespisning ikke ændres. Jeg ved ikke, hvilke aftaler der af den høje regering er truffet med venstre og de konservative på disse områder. For rugbrødstilskuddets vedkommende foreligger der imidlertid det, vi alle kender, at det udvalg, der har det spørgsmål til behandling, er enedes om, at

rugbrødstilskuddet, det lille tilskud, der endnu er tilbage, må bortfalde. Men hvad angår lovforslaget om skolebespisningen, gentager jeg, at vi har ikke deltaget i sådanne aftaler, jeg har intet hørt om dem, og det radikale venstre står følgelig under behandlingen af denne sag ganske frit med hensyn til en saglig overvejelse af dette forslags enkeltheder på grundlag af erfaringerne under den gældende lov.

Må jeg så til slut sige, at når jeg har kunnet udtrykke tilfredshed med forhandlingernes forløb, bør jeg vel nok tilføje, at det radikale venstre ikke er lige så tilfreds med resultatet af forhandlingerne om forbrugsskatterne, men disse spørgsmål vil der jo blive lejlighed til at drøfte i morgen, så jeg skal ikke her komme dybere ind derpå.

Jeg kan hermed anbefale at stemme for de til indkomstskatteloven og til den fælleskommunale indkomstskattelov stillede ændringsforslag. Hvad angår ændringsforslaget til værneskatteloven, kan jeg sige, at det radikale venstre vil undlade at stemme.

Aksel Larsen: Jeg kan deltage i den almindelige beklagelse over, at vi ikke for lang tid siden har fået taget alvorligt fat på at reformere skattelovgivningen herhjemme. Denne lovgivning er efterhånden blevet et meget indviklet kinesisk æskesystem, og det vil sikkert være formålstjenligt og vil sikkert også kunne medføre adskillige administrative besparelser, om vi havde et lidt mere fornuftigt og rationelt skattesystem. Jeg er ganske klar over, at dette at fremkomme med forslag til en skattereform er ikke noget, der kan gøres fra dag til anden, og det, jeg her siger, skal altså ikke tages som en bebrejdelse mod den nuværende finansminister, men jeg synes alligevel, det skal siges.

Jeg vil med det samme bemærke, at een reform kunne man dog sikkert være nået frem til, nemlig at indarbejde tillægsindkomstskatten i den almindelige skattelov. Det forekommer mig virkelig noget urationelt, at vi her år efter år får forelagt et lovforslag om en tillægsindkomstskat, der kun skal være gældende for et enkelt år, og som altså lægger noget større skatter på de større indtægter, og når året er gået, er loven udløbet, og så kommer der et nyt lovforslag for det kommende år. Det har måske

[Aksel Larsen.]

kunnet begrundes hidtil udfra et eller andet synspunkt om, at det måske ikke fortsat skulle være nødvendigt med denne skat, men erfaringen viser jo, at de skiftende finansministre stadig anser den for nødvendig, og jeg synes ærlig talt, at så skulle man lade være med at køre med denne særlige, ekstraordinære skattelov.

Hvad udvalgets arbejde og betænkning angår, vil jeg tillade mig at sige, at jeg tror, regeringen og regeringspartiet skulle gøre sig klart, at der er sket visse forandringer i tingets sammensætning og i udvalgenes sammensætning. Det er ikke mere sådan, at udvalgenes sammensætning dækker styrkeforholdet her i folketinget, og det er altså ikke således, at man nødvendigvis må nøjes med, hvad man kan opnå i udvalget, d. v. s. ved forhandling med de udvalgsberettigede partier; der vil ofte være mulighed for en regering, der vil noget, for at opnå noget mere, hvis den tager hensyn til, at der i folketinget er partier, som ikke er repræsenteret i udvalgene. Vi har været ude for sådanne sager tidligere. Jeg minder om lovforslagene om ændringer i den kommunale valglov, hvor regeringen i udvalget sluttede et forlig, som den ikke havde behøvet at slutte, hvis den havde gjort sig den ulejlighed at tænke på, hvordan stillingen var i folketingssalen, og jeg er ikke sikker på, at der ikke er sket noget lignende i forbindelse med forslaget til lov om udskrivning af formue- og indkomstskatten til staten for skatteåret 1954—55.

Resultatet af udvalgsarbejdet er jo dette, at skalaer og satser ændres således, at man beregner, at der vil indkomme ca. 50 mill. kr. mindre til staten i skat, end der ellers ville indkomme. Jeg har ikke kunnet efterkontrolere disse beregninger, men er naturligvis villig til at tro på deres rigtighed. Jeg tror derimod ikke, det betyder nogen egentlig skattelettelse, for såvidt som der jo i pagt med devalueringen i pengenes værdi foregår stadige indkomststigninger i kroner og øre, og resultatet bliver vel nok, at der bliver en almindelig skattestigning for de allerfleste, men at skattestigningen dog tilsammen bliver 50 mill. kr. mindre, end den ellers ville være blevet. Ja, det er jo et meget lille resultat, men lidt har også ret, og såvidt jeg har forstået det hele, i alt

fald hvis man skal tro den konservative presse, er det i høj grad de konservative, der har æren for dette beskedne resultat, og når man tænker på, at de konservative i snart en menneskealder er gået til valg på, at man skulle have skatten sat ned, og at de konservative, medens de sad i regeringen, flittigt sørgede for at bevæge sig i opadgående retning med skatten, kan man kun være tilfreds med, at de konservative, nu da de ikke mere har regeringen, dog har opnået et beskedent resultat.

Men jeg forstår ikke, hvorfor den højtærende finansminister og regeringspartiet er gået med på at affatte skalaen i stk. 2 i § 1 i lovforslaget således, som det er foreslået her enstemmigt af udvalget. Sådan som den er affattet af udvalget, vil det betyde, at den beskedne skattelettelse, der bliver, aflejrer sig med størst virkning på mellemindtægterne. Man hævder, at dette er nødvendigt og rimeligt, og jeg kan godt se, at her er det nødvendigt med lettelser. Jeg kunne ønske, man var gået langt længere. Men jeg forstår ikke, hvorfor man i udvalgets ændringsforslag er nået til at gøre satserne mere urimelige for de laveste indtægter. Regeringen havde foreslået, at med en skattepligtig indkomst på under 2 400 kr. skal der overhovedet ikke svares statsskat. Den nuværende grænse er jo 2 000 kr., og nu har man handlet sig til enighed om, at den fremtidig skal være 2 200 kr. Dernæst har man for de følgende trappetrin af skalaen ændret satserne således, at udvalgets ændringsforslag ikke bliver så rimeligt overfor de små indtægter, som finansministerens oprindelige forslag var. Jeg tror ikke, det havde været nødvendigt for regeringen at gå med til dette. Jeg kan ikke tro, at det ville spille nogen mærkbar finansiel rolle, om man, hvad de laveste satser angår, havde stået fast på regeringens lovforslag. Jeg kan ikke tro, at der tjenes noget synderligt ved den ændring, der foreslås i disse tre-fire linier af skalaen, og regeringen kunne godt have gjort sig sine tanker om muligheden for, hvad de lave indtægter angår, at stå fast på sine egne forslag. Det har den ikke gjort, og det bebrejder vi den, og vi henstiller til overvejelse, om man ikke skulle forsøge at reparere det så godt, som det er muligt.

Derfor har vi stillet et ganske beskedent

[Aksel Larsen.]

underændringsforslag til ændringsforslaget under nr. 1 i udvalgets betænkning, hvorved vi tilsigter, måske ikke i alle enkeltheder, men dog så vidt som muligt, at bringe beskatningen af indtægter under 6 500 kr. i overensstemmelse med det, der var forudsat i finansministerens oprindelige forslag. Jeg anbefaler dette vort underændringsforslag til vedtagelse. Når man har kunnet blive enig om, at man måtte gennemføre visse skattelettelser især for mellemindtægterne, er det så helt umuligt, at man kan blive enig om i hvert fald at lade være med at lægge større skatter på de laveste indtægter, end finansministeren havde tænkt sig, da han kom med sit lovforslag?

Vi har til skattelovforslagene ingen andre ændringsforslag end dette ene underændringsforslag. Det betyder naturligvis ikke, at vi ikke kunne ønske skattelovene ændret betydeligt på mange områder, men sådan som det hele ligger, vil vi afstå fra det ved denne lejlighed. Vort synspunkt er iøvrigt bekendt — jeg erindrer her om det standpunkt, vi tog til ligningsloven — og jeg anbefaler endnu en gang, at man overvejer, om man dog ikke kan stemme for vort beskedne underændringsforslag.

Hvad værneskatten angår, er vi naturligvis modstandere af det ændringsforslag, der nu er stillet af udvalgets flertal og tiltrådt af finansministeren, og som betyder, at værneskatten skal videreføres uforandret og altså svares af alle indtægter fra 8 000 kr. og derover. Vi er modstandere af ændringsforslaget og vil stemme imod det, men man er vel samtidig klar over, at vi er modstandere af denne værneskatt overhovedet, og at vi derfor, når lovforslaget kommer til tredje behandling, agter at stemme imod det.

Vi har ikke stillet noget ændringsforslag til forslag til lov om midlertidig ændring i loven om den fælleskommunale udligningsfond. Vi har ganske vist vore alvorlige tvivl om, hvorvidt det er rimeligt at opretholde skatteudskrivningen til den fælleskommunale udligningsfond på denne måde, i dette omfang, under denne form, men vi har ikke villet stille ændringsforslag. Det betyder dog ikke, at vi dermed vil erklære, at vi tager det fulde ansvar for denne lov, sådan som den er udformet.

Med hensyn til lovforslaget om børnetilskud har mit parti en særlig ordfører, det ærede medlem fru Petra Petersen, som vil gøre rede for vort partis standpunkt.

Petra Petersen: Jeg er efterhånden blevet klar over, at det er vanskeligt at få en debat her i salen om en børnerente eller, om man vil, et virkeligt børnetilskud. Når jeg på min gruppes vegne stiller forslag herom, og når jeg forsøger at få en debat her i salen om vort samfunds grundvold, familierne, hjemmene og vore børn, glider man uden om, og de forslag, jeg på min gruppes vegne har stillet om en virkelig børnerente, henvises til et udvalg, der på forhånd er indstillet på ikke at arbejde med det.

Som jeg flere gange har gjort opmærksom på her i salen, har samtlige partier under valgkampen og i taler på møder udtalt deres dybeste sympati for vore børn og familier. Der er også partier her i salen, der under de debatter, vi har haft om børnetilskud, har udtalt velvilje med hensyn til en lov om et børnetilskud, der ikke er kædet sammen med skattebetalingen, og også med hensyn til, at børnetilskuddene bør være ensartede over hele landet, at tilskuddene bør være større, og at beløbet bør udbetales til barnets mor. Under dette lovforslags første behandling udtalte jeg min forundring over, at regeringen kunne fremsætte et lovforslag, der ikke indeholdt det mindste til indfrielse af de løfter, socialdemokratiet førte valgkampen på, og heller ikke af de løfter, som regeringen kom med ved sin tiltræden. Ikke engang de satser, som socialdemokratiet gik ind for i fjor, da partiet var i opposition, har man mandet sig op til at foreslå. Nu som før henviser socialdemokratiets og det radikale venstres ordførere til, at dette problem, altså børnetilskuddet, skal løses ved en dybtgående behandling i sammenhæng med den forestående skatterreform. Hvor kender man dog disse udtalelser, ikke alene fra denne lejlighed, men fra mange andre, med den stadige henvisning til en større sammenhæng o. s. v. Jeg kan ikke lade være at sige, at hvis partierne her i salen virkelig kunne se, hvor alvorligt et problem det er, ville man ikke gang på gang henviser til noget, der ligger langt ude i fremtiden.

Det er min og min gruppes opfattelse, at

[Petra Petersen.]

problemet trænger sig på; det trænger til at løses ikke i en fjern fremtid, men nu. Derfor har min gruppe ved denne anden behandling stillet et ændringsforslag, der går ud på, at børnetilskuddet forhøjes til 300 kr. om året, at tilskuddet udbetales kvartalsvis til barnets moder ved socialministeriets foranstaltning, og at børnetilskuddet ikke må medtages ved beregningen af pristallet. Ved de af os her foreslåede ændringer ændres loven om børnetilskud fra at være en skatteteknisk foranstaltning, der medvirker til at gøre det lettere at få skatterne inddrevet, til en lov om et virkelig regulært børnetilskud.

Må jeg, inden jeg slutter, minde om, at landbrugsministeren ved første behandling af lovforslaget om rugbrødstilskuddet i sin svartale til ordførerne sagde, at en forudsætning for at ophæve tilskuddet — det var forøvrigt uden kamp, ministeren gik fra sit forslag om opretholdelse af det nuværende tilskud — var, at der blev givet familier med børn erstatning gennem et øget børnetilskud. Nu har vi fået betænkningen fra udvalget, og vi ved, at man dér er enig om, at tilskuddet til rugbrødet helt skal falde bort. Men hvad med ministerens løfte? Hvorfor har regeringen ikke foreslået en forhøjelse af børnetilskuddet på baggrund af det løfte, ministeren gav den dag? Kan man blive ved at holde befolkningen hen med løfter? Man lover erstatning, man kommer med løfter om en løsning af problemet ved skattereformen eller i anden sammenhæng, og hvad ved jeg. Man bliver stadig ved løfter. Er det holdbart i længden? Kan man blive ved at love og love, uden at det går op for befolkningen, at det er løfter, man ikke ønsker at indfri. Ved at støtte vore ændringsforslag vil såvel nye som gamle løfter blive opfyldt, og selvom partiernes ordførere her i dag har udtalt sig imod og afvist vore ændringsforslag, henstiller jeg til de medlemmer af tinget, der forstår nødvendigheden af, at man hjælper familier med børn, at medvirke til at opfylde de givne løfter og stemme for de af os foreslåede ændringer.

Oluf Pedersen: Da vi drøftede den økonomiske årsoversigt, var jeg inde på problemet om det offentlige forbrug, der var an-

givet til 2 058 mill. kr. i 1947, steget til 2 232 mill. kr. i 1949 og til ikke mindre end 3 415 mill. kr. i 1953. Hvis man ser bort fra, at priserne er steget, og regner det ud efter samme prisniveau, så er det en stigning fra 1949 til 1953 på ikke mindre end 30 pct. i det offentlige forbrug.

Jeg spurgte under debatten, om den højtærede minister — det var arbejds- og økonomiministeren — mente, at man burde tilstræbe, at denne udvikling fortsattes, men fik ikke noget svar.

Det kan være, at de her foreliggende forslag, der i pressen kaldes forslag om skattelettelse, som enkelte medlemmer her i dette høje ting og måske også nogle udenfor tror, vil ændre ved det forhold, sådan at man kan regne med, at nu bliver der sat stop for den fortsatte stigning i det offentlige forbrug. Sker dette ikke, må man forudse, at ganske uanset forliget fortsætter det med fuld kraft den gale vej.

De forslag, der foreligger her om nedsættelse af skatterne, går ud på en nedsættelse af skatteskalaen, der svarer til en nedsættelse på 50 mill. kr. Der vil vel ikke være noget urimeligt i, at skatterne, efter at de er kommet op på 5 milliarder og i 1951 pludselig blev forhøjet med 1 milliard, nu nedsættes med 50 mill. kr. Vi husker, at dengang man gennemførte disse Thorkil Kristensen'ske skatter, var der ikke brug for pengene til dækning af de offentlige udgifter, men man gennemførte disse skatter, fordi man syntes, at folk havde for mange penge, og ønskede at tvinge forbruget ned, forøvrigt med den virkning, at beskæftigelsen faldt til stor forundring for de uerfarne socialdemokrater. Den, som tror, at de forslag, som foreligger her, drejer sig om en skattenedsættelse med mindre offentlige udgifter som baggrund, tager vitterligt fejl.

Jeg tror ikke, det er meget forkert, når jeg siger, at den højtærede finansminister regner med en stigning af de offentlige udgifter på 300 mill. kr., og det var forud for det, der er sket i det sidste par dage, som tilmed bevirker højere lønninger og stigning af en række udgifter. Jeg tror ikke, det er meget forkert, når jeg regner med, at de offentlige udgifter i 1954 vil stige med en halv milliard. At skatterne måske ikke vil stige med en halv milliard, men på grund af de forslag, der her foreligger, kun vil

4561 ²⁵/₃ 54: 2. beh. af f. t. l. om udskrivn. af indkomst- og formueskat til staten m. m. 4562

[Oluf Pedersen.]

stige med 450 mill. kr., altså en reducere-
 af skattestigningen med 10 pct., er muligt.

Der foreligger ikke meget om besparelser. Der er den besparelse, at tilskuddet til rugbrød skal bortfalde, men det drejer sig kun om en halv snes millioner kroner. Det er selvfølgelig et forslag, som jeg hilser med den største tilfredshed. Jeg tror, at hvis man afskaffede prisdirektoratet, ville det ikke engang give dyrere brød, tværtimod; men på grund af prisdirektoratet med dets beregninger kommer man vel nok til det resultat, at i forhold til tidligere skal bagerne og møllerne have meget mere end dækning for den stigning, der vil ske. Det var forresten morsomt at høre begrundelsen for forslaget om afskaffelsen. Det erkendes, at man øder store værdier væk, der går så meget til spilde, og nu er det, ligesom man siger: nu har vi sat stopper for dette; men man taler ikke om alt det, der er gået til spilde i årenes løb, det, man burde have sat en stopper for på et meget tidligere tidspunkt.

Vi kommer ikke af med mælketilskuddet, og til gengæld skal vi også opretholde de indirekte skatter. Det er ligesom man her i tinget ikke tror, at fattigfolk bruger tændstikker, eller at fattigfolk spiser sukker eller drikker kaffe. Hvorfor opretholder man hele denne udplyndring af befolkningen gennem indirekte skatter? For chokoladeskattens vedkommende har man set det vidunderlige, at man fra alle sider, tror jeg, erkender, at chokoladeskatten giver ikke mere i statskassen, end hvis man satte den ned fra 55 til 40 pct. Det giver ikke flere penge i statskassen med den høje procent, for hvis man lempede skatten, steg forbruget. Men så kommer den Thorkil Kristensen'ske betragtning igen frem, og man siger: ja, men vi skal netop begrænse forbruget, og jeg forstår, at det er for at begrænse forbruget, at man modsætter sig at nedsætte chokoladeskatten. Nu kommer den jo til behandling i morgen. Den er forøvrigt meget morsom, ikke mindst efter den meddelelse, vi har

fået i dag om, at når man får en lønforhøjelse, så bevirker den en meget større stigning i afgifterne end det, lønforhøjelsen udgør. Det er da en sjov form for en skatteordning, og det kan da vist ikke være meningen. Mon man rigtig har vidst, hvad det var, man lavede, da man opretholdt denne chokoladeskat — jeg forstår, at man i virkeligheden havde lovet at afskaffe den. — fordi venstre kom og sagde: vi vil ikke af med den? Det kan være, at denne forklaring ikke er helt rigtig, selvom den måske nok rammer sandheden.

Under første behandling af det af regeringen fremsatte forslag gav jeg tilslutning til, at de laveste indkomster blev fritaget for at svare skat, og gik ind for, at man for alle indkomster gennemførte en ligelig skattenedsættelse for de første 3 000 kr., men jeg må sige, at jeg er overrasket over de ændringsforslag, der nu foreligger fra udvalget. Jeg så i „Politiken“ en stor overskrift: 40 000 slipper nu for at betale statskat. Det mærkelige var, at hvis denne overskrift skulle være korrekt, skulle der have stået, at regeringens forslag om fritagelse for at betale statskat, som omfattede 80 000, begrænses til at omfatte 40 000, altså, at ændringen ikke gik ud på, at 40 000 skulle slippe for statskat, men at 40 000 flere end oprindeligt foreslået skulle betale statskat! Man kunne godt have givet rigtig besked, synes jeg, og fremstillet sagen korrekt.

Jeg er overrasket over, at en mand med 4 000 kr. i skattepligtig indkomst, som efter den bestående skala betaler 160 kr. i statskat, og hvis statskat efter regeringsforslaget skulle nedsættes med 24 kr., nu, efter hvad udvalget er blevet enig om, kun får en skattenedsættelse på 10 kr. Jeg kender ikke begrundelsen; måske er det den, at, som det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen sagde, fattigfolk sparer ikke op. Det er rigtigt, at de, der ikke har noget tilovers, ikke kan spare op, men at flytte lettelsen over på dem, som man regner med har så stor indkomst, at de kan spare op, må alligevel være en fejltagelse. Jeg mener ikke, der

[Oluf Pedersen.]

er baggrund for, at forsørgere med så små indkomster som dem, der er tale om her, skal svare indkomstskat til staten. Jeg mener, målet må være, at de ved arbejde surt erhvervede indkomster skal være fritaget for skat, lige så vel som man skulle se at komme bort fra de indirekte skatter på livsfornødenheder. Jeg synes ikke, at de foreslåede skattenedsættelser er tilstrækkelig store, og jeg mener, det er galt, at der hverken foreslås besparelser eller lettelser i de indirekte skatter. Det er galt nok med de direkte skatter, men jeg mener dog, at de indirekte er værre. Gennem mange år har man nu givet løfter om nedsættelser af disse afgifter. Hver eneste gang lovforslag om indirekte skatter behandles, siger man: de skal laves om, men vi har ikke tid til at gøre noget ved det nu, og så holder man radioforhandlere, restauratører, boghandlere o. s. v. for nar, for ikke at tale om den almindelige befolkning, der får en sludder for en sladder. Man siger: det venter vi med til næste gang, nu skal det nok blive undersøgt. Og så undersøger og undersøger man, og næste gang er man lige vidt. Jeg tror, befolkningen siger: det kan ikke nytte noget at rende dem på dørene deroppe, for vi opnår alligevel ingenting. Der mangler viljen til det. Grunden må være den, at man stort set stadigvæk opretholder den tankegang, at det er nødvendigt at bevare disse indirekte skatter for at begrænse forbruget. Det må være begrundelsen, men jeg mener, det er en vildfarelse.

Når det har været muligt at lave et forlig som dette, og når det er lykkedes at gøre befolkningen så velvilligt indstillet til det, som den faktisk er, står det selvfølgelig i forbindelse med, at de gamle partier hersker over pressen og tildels også over radioen.

Set fra vort synspunkt er det, der tiltrænges, en ændring i skattesystemet; fra princippet skat efter evne bør vi gå over til princippet skat på jord, således at forpligtelsen til at betale skat lægges dér, hvor det er naturligt. Jeg tror, det er nødvendigt at gøre sig klart, at systemet skat efter evne virker som skat efter evne til overvæltning på de andre, og at det derved bliver de fattigste, der kommer til at betale. Den tanke, som det ærede medlem hr. Poul

Møller var inde på, at hvis værnescakten ikke betales af flere end ifølge regeringsforslaget, vil fattigfolk ikke komme til at deltage i forsvarsudgifterne, er efter mit skøn helt forkert. For det første overvælttes en del af de direkte skatter, for det andet dækker værnescakten kun ca. en fjerdedel af forsvarsudgifterne, så fattigfolk skal såmænd nok komme til at betale deres part alligevel. Jeg vil være tilbøjelig til at sige, at det er dem, der betaler det hele, for de rige har i virkeligheden mulighed for at vælte skatten over på andre. Hvis det ikke var tilfældet, ville man ikke se det konservative folkeparti som så stærk tilhænger af det bestående skattesystem, som det er — det er jeg nogenlunde sikker på.

Det oplyses, at man vil binde 10 mill. kr. om måneden på en særkonto. Det er i og for sig et meget morsomt forslag, for, såvidt jeg ved, kan regeringen ikke uden videre disponere over penge; den har jo ikke engang flertal. Det er sådan et slags løfte, man giver sig selv om, at nu vil man til at spare, og det er der vel ikke noget at sige til. Jeg forstår, at det er meningen, at ministeren skal gennemgå bl. a. de civile og militære anlægsprojekter, og det tror jeg også vil være fornuftigt. Jeg finder anledning til at spørge, om regeringen kunne tænke sig at standse det kasernebyggeri, som retsforbundet gang på gang har henstillet at man ophørte med, da vi anser det for at være en farlig udgift. Jeg forstår ikke, hvorfor de gamle partier hænger sig i deres fordomme med hensyn til forsvaret. Er da overhovedet ingen fornyelse i tankegangen mulig? Jeg mener, at der her er mange penge at spare.

Jeg skal slutte med at rette en fornyet opfordring til regeringen om at gennemføre en streng offentlig sparsommelighed, og vi er fra vor side rede til at give anvisning på den. Vi mener, at der her tiltrænges et sporskifte. Det vigtigste er ikke i og for sig at give skattelettelser, men det vigtigste er at få begrænset de offentlige udgifter. Det er dér, der skal sættes ind.

Jeg har ikke megen respekt for skattelettelser, hvorved man bare gør staten og fællesskabet fattigere, men hvis man derimod kan begrænse udgifterne, ville det være en meget nyttig gerning. Jeg har nok set, at man siger, at jo flere penge man har

[Oluf Pedersen.]

til rådighed, jo flere penge øser man ud. Der kan være noget i, at man bør sætte tæring efter næring, og derfor kan vi også være relativt tilfredse med de foreliggende forslag, men hvis det skulle være rigtigt, skulle man give betydelig større skattnedsættelser end dem, der er tale om.

Finansministeren (Kampmann): De 5 lovforslag, som vi behandler i dag, blev fra regeringens side fremsat således, at de gav praktisk talt samme beløb til staten som tidligere. Der var foretaget små ændringer i satserne, der var foretaget forhøjelse af bundgrænsen, og ændringerne i satserne medførte skattelettelse på omkring 25 mill. kr., hvoraf ca. halvdelen lå på de helt små indtægter og resten på mellemindtægterne. Tilsvarende var der foreslået forhøjelser til et beløb af en snes millioner kroner, så at hovedresultatet, hvis lovforslagene blev gennemført i den skikkelse, hvori de var fremsat, skulle blive, at vi fik et provenutab på omkring 5 mill. kr.

Resultatet af de drøftelser, der nu er foregået i udvalget, er blevet, at der i stedet for denne beskedne skattelettelse på 5 mill. kr. kommer en skattelettelse på 50 mill. kr. Jeg skal senere komme tilbage til de økonomiske virkninger heraf. Disse 50 mill. kr. fremkommer på den måde, at man ikke har kunnet komme igennem med forhøjelsen af bundgrænsen i hele det omfang, som regeringen har ønsket, ved at man har strøget forhøjelserne for de store indtægter på en snes millioner kroner, og ved at man yderligere har givet nedsættelser for mellemindtægterne på omkring 25 mill. kr. Man kan diskutere, om tiden var inde hertil — det syntes jeg ikke — men man har altså fundet, at tiden var inde til at foretage denne mindre korrigerende. Det ærede medlem hr. Poul Møller mente, at når man bevarede skattefradragreglen, kunne man give mellemindtægterne skattelettelse, men hvis man begynder at røre ved den samlede indtægt, kan man give skattelettelse hvor som helst, det har ikke noget med skattefradragreglen eller andet at gøre.

Løvrigt indebærer dette forlig, som det jo kaldes, at statskassen yderligere taber et beløb på små 10 mill. kr. på vægtafgiften for motorkøretøjer, og resultatet af det

hele bliver, at det budgetterede overskud på 80 mill. kr., som var anslået i den økonomiske årsoversigt, er svundet ind til omkring en snes millioner kroner. Jeg beklager dette. Det ærede medlem hr. Poul Møller mente ikke, at man kunne kalde dette samfundsøkonomisk mindre heldigt eller ansvarsløst, eller hvad det nu var for et udtryk, det ærede medlem brugte. Det ærede medlem mente, at det vel ikke kunne betyde så meget, om man gik lidt til den ene eller den anden side på et budget på 4 milliarder kr. Jeg havde nu indtaget det standpunkt, at vi skulle hverken gå til den ene eller til den anden side. Det ærede medlem og hans parti mente, at man skulle gå til den ene side med 100 mill. kr., første gang vi drøftede dette. Det er rart, at vi dog har fået det beløb reduceret noget.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen mente nærmest at kunne tilslutte sig regeringens opfattelse. Skulle der være en afvigelse, skulle det være til den anden side, som man her kalder det. Det synes jeg godt kan diskuteres, i hvert fald finder jeg det betænkeligt, at man har forringet statens indtægtsmuligheder med disse 60 mill. kr., men vi har ikke kunnet komme længere.

Jeg finder det særlig betænkeligt, fordi vi, som jeg allerede var inde på under første behandling, står overfor en række udgiftsstigninger, som ganske givet vil komme. Der kan ikke være tvivl om, at hvis mæglingsforslaget bliver vedtaget, vil det medføre en udgiftsstigning for staten, idet statens tjenestemænd så skal have højere lønninger. Endvidere ligger fortsat til drøftelse spørgsmålet om udbetaling af benzinpengene, de såkaldte motorpenge, og endelig er det sådan, at ganske vist er de merudgifter, som de af regeringen fremsatte lovforslag vil medføre, medregnet i den finansplan, som er forelagt, men der er dog visse andre merudgifter, som også vil melde sig. Der er kun tale om små beløb, men alt i alt vil jeg regne med merudgifter på mellem 50 og 100 mill. kr. Selvom de optimistiske betragtninger skulle slå til, som er fremsat både under forslagernes første behandling og under udvalgsdrøftelserne om, at skatterne vil indbringe mere — for nu at glæde det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard skal jeg lade være at bruge ordet provenu — end vi har forudsat, tror jeg ikke,

[Finansministeren.]

der er tale om, at de beløb, der vil komme mere i kassen, vil blive større end de forventede merudgifter, som vi ikke kan komme uden om. Det vil altså sige, at overskuddet for det kommende år må skønnes at ligge helt nede på omkring 20 mill. kr., og man har lov at sige, at med de budgettal, som vi arbejder med, vil der praktisk talt kun blive balance.

Under drøftelserne er man nået frem til bestemmelsen om, at der i det kommende år skal bindes 120 mill. kr. på, som det hedder, en dertil indrettet konto i nationalbanken. Det kan ikke have nogen som helst virkning for statens finanser, om vore penge i nationalbanken står på den ene eller den anden konto, medmindre man som følge af denne beslutning foretager sig forskellige handlinger, der enten må gå ud på at forøge indtægterne eller formindske udgifterne.

Jeg har i hvert fald forstået forliget sådan, at der har været tilslutning til den opfattelse, jeg gav udtryk for ved lovforslagenes første behandling, at vi skal sigte på et reelt overskud på omkring 120 mill. kr. for det kommende år — jeg skal ikke hænge mig i beløbet 120 mill. kr., jeg kan også sige omkring 100 mill. kr., det er ligegyldigt. Jeg står altså i den lidt mærkelige situation, at resultatet blev tilslutning hertil, men som første bidrag til at opnå dette overskud har man frataget staten indtægter på 50 mill. kr. Det må jo føre til, at man må gøre sig en række overvejelser om, hvorvidt det nu bliver muligt at tilvejebringe dette overskud; det har vi jo også drøftet i udvalget, og man har der nævnt forskellige muligheder.

For det første har man været inde på, i hvilket omfang det kan siges, at de lovforslag, der efter aviserne at dømme dynger sig op på de ærede medlemmers borde, vil medføre betydelige udgifter i det kommende år. Jeg har i udvalget forelagt en opgørelse, der viser, at dette ikke vil blive tilfældet. Dernæst har vi drøftet, hvorvidt der kunne tænkes at fremkomme nye lovforslag, der kunne medføre betydelige udgifter i det kommende år, og jeg har gjort opmærksom på, at når man ser bort fra de løbende forhandlinger om folkepensioneringen — for der er jo ingen, der i øjeblikket ved, hvornår disse forhandlinger i folkefor-

sikringskommissionen slutter, og hvilket resultat de fører til — synes der ikke at være udsigt til, at der kommer yderligere lovforslag med væsentlige udgiftsposter for det kommende finansår. Det betyder, at man må overveje, om der er andre veje at gå for at tilvejebringe de besparelser, som jo gerne skulle komme i et vist omfang, så vi kan nå vort mål: et overskud på 100 mill. kr.

I denne forbindelse er der fra partiet venstres side forespurgt, om der var mulighed for, at boligstøttelovgivningen kunne indrettes på en noget anden måde, mere konkret: om der var mulighed for, at renter af lånene kunne sættes i vejret. Jeg har hertil svaret, at det mener jeg ikke kan ske nu, og jeg har gjort opmærksom på, at hele boligstøttelovgivningen skal drøftes om en måneds tid, når min kollega, den højtærede indenrigs- og boligminister, kan fremsætte sit lovforslag, og desuden har jeg gjort opmærksom på, at denne drøftelse jo nok tager så lang tid, at der ikke er udsigt til væsentlige besparelser på dette område for indeværende år.

Derimod skulle der være visse muligheder for at foretage ændringer, som gør det muligt for os at opnå besparelser med hensyn til statens bygge- og anlægsbudget. Man er i disse drøftelser gået ud fra den oversigt, som er opstillet i den økonomiske årsoversigt, og hvorefter det samlede byggeri her i landet skulle, målt i 1949-priser, stige fra et udgiftsbeløb på 1 890 mill. kr. til 2 010 mill. kr. Denne stigning fordeles på forskellige poster: 15 mill. kr. på boligbyggeriet, 10 mill. kr. på erhvervsbyggeriet, 60 mill. kr. på det offentlige civile byggeri og 35 mill. kr. på det militære byggeri, medens beløbet for reparations- og ombygningsarbejder er uforandret. Da regeringen mener, at der ikke indenfor boligbyggeriet kan opnås begrænsninger for det kommende år, og da erhvervsbyggeriet hviler på et skøn — og alle er iøvrigt enige om, at dette byggeri bør blive så stort som muligt — er drøftelserne endt med, at det er indenfor det offentlige civile byggeri, der skulle være mulighed for at opnå besparelser. Det er det ønske, der er fremsat af oppositionen. Jeg har hertil svaret, at det måtte undersøges, men at vi i denne forbindelse også måtte se på det militære

[Finansministeren.]

byggeri. Det er jo således, at de stigninger, som har fundet sted på de to poster, drejer sig rundt regnet om 4 pct., og det, vi altså nu må gå i gang med at undersøge, er, hvorvidt den plan, der her er opstillet, kan tænkes at blive beskåret. I hvilket omfang det kan finde sted, må jo afhænge af beskæftigelsesudviklingen. Fra oppositionens side har man ment, at budgettet var for stort; der vil komme knaphed på arbejdskraft. Hvis denne vurdering er rigtig, er der i højere grad mulighed for beskæring, end hvis den ikke er rigtig.

Det samlede beløb, målt i 1949-priser, er 300 mill. kr. Man må gennem beskæringen se at nå frem til besparelser på i hvert fald en halv snes procent, men ifølge sagens natur kan der jo ikke redegøres nærmere herfor, førend undersøgelse er foretaget. Men givet er det, at der må holdes igen på alle områder, og det har jeg allerede gjort opmærksom på ved min fremsættelse af finanslovsforslaget.

Jeg vil her nævne tre punkter, som jeg mener må være af betydning for os, både for regeringen og for tinget. For det første må man, som jeg allerede har været inde på, sigte henimod, at de lovforslag, der fremsættes, ikke medfører væsentlige merudgifter, medmindre der kan skaffes dækning — og her ser jeg iøvrigt bort fra det, der er taget hensyn til i finansplanen. For det andet må vi meget nøje følge de bevillinger, der allerede er givet, og undersøge, om der her skulle være muligheder for at holde igen; det er jo noget, der har forbindelse med bygge- og anlægsarbejderne. Der har været en del drøftelser om, hvorvidt det virkelig kunne tænkes, at de militære udgifter ville nå op på det niveau, som er skønnet for det kommende år. Jeg kan sige, at jeg er i gang med at undersøge, i hvilket omfang dette er tilfældet, men jeg tør i hvert fald ikke allerede nu på nogen måde stille i udsigt, at der her skulle være væsentlige besparelser at opnå. Endelig for det tredje må vi — og her må jeg måske have lov at rette en appel til alle tingets medlemmer — være meget forsigtige med at slå omkring os med løfter om nye udgifter, og vi må også allesammen være meget forsigtige med at sige, at vi vil støtte fremsatte ønsker fra forskellig side om at få

gennemført tingene netop nu. Sagen er jo den, at vi her i landet står overfor store investeringsproblemer. Vi er klar over, at man står overfor store private investeringer, og der vil også komme store investeringsproblemer for staten. Regeringen har allerede som tidligere meddelt — vist også fra denne talerstol — taget alle disse investeringsproblemer op til undersøgelse for at prøve på, om vi kan indpasse dem i et offentligt investeringsprogram, indpasse de forskellige arbejder, der tænkes på, i en prioritetsliste. Det er klart, at der er en lang række hensyn, der må tages i denne forbindelse, både hvad angår materialer og arbejdskraft, og geografiske hensyn må også tages. Men før man er nået til ende med dette arbejde, vil i hvert fald regeringen anse det for meget uheldigt, hvis man begynder at tage stilling til enkelte af de projekter, der kan komme frem. Hvornår en sådan undersøgelse kan være tilendebragt, ved jeg ikke, men det er mit håb, at den i hvert fald vil kunne forelægges til drøftelse — under hvilken form det skal ske, ved jeg ikke — her i folketinget engang til efteråret.

Heller ikke jeg skal forlænge debatten. Det er fra forskellig side blevet sagt, at vi kan jo ikke alle være tilfredse, at vi har måttet bøje os imod hinanden — og så har de forskellige ordførere alligevel givet udtryk for det, som de nu var tilfredse med.

Jeg kan slutte med at sige, at jeg ikke er helt tilfreds med forliget. Jeg synes stadig, det er forkert, at man har forringet statens indtægtsmuligheder, og vi må i den kommende tid arbejde på, at vi alligevel kan opnå det overskud på statens budget, som vil være nødvendigt først og fremmest af hensyn til vor valutabalance, men også — og det er mindst lige så vigtigt, hvad der er fremhævet flere gange under udvalgsforhandlingerne — for at vi kan stå rustet den dag, vi eventuelt møder økonomisk modgang udefra, så at vi i højere grad til den tid kan bekæmpe arbejdsløsheden, end vi ellers ville kunne. Regeringen lægger megen vægt på dette motiv, og i og for sig tror jeg, der vil være tilslutning hertil fra det høje ting.

Jeg anbefaler, at man stemmer for de af udvalget stillede og af indenrigs- og bolig-

[Finansministeren.]

ministeren samt af mig tiltrådte ændringsforslag, og at man stemmer imod de af kommunisterne stillede ændringsforslag.

Ordføreren (Hans Knudsen): Som fremhævet under denne debat er der hos de i udvalget repræsenterede partier enighed om at gennemføre de foreslåede ændringer, og der kan derfor ikke være grund til at føre nogen lang debat om de forskellige enkeltheder i ændringsforslagene, om de indrømmelser, vi hver for sig har måttet gøre, og om de ønsker, vi også hver for sig måtte have haft på de forskellige områder. Jeg skal derfor kun gøre nogle ganske få bemærkninger.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen fremhævede i sin tale så stærkt, at det ærede medlems parti navnlig var interesseret i, at skattelettelserne skulle sætte ind lige over sygekassegrænsen. Jeg vil gerne understrege, at det netop også er det, der er sket, idet vi i udvalget har været enige om, at der for disse mellemindkomsters vedkommende virkelig tiltrængtes en lettelse. Men hvis det skal udlægges på den måde, at man ikke mener, den samme lettelse var påkrævet også overfor de indtægter, der ligger noget lavere, ikke mindst indtægter på omkring 4—5—6—7 000 kr., hvor der praktisk talt ingen skatteevne er, deler jeg i hvert fald ikke det ærede medlems opfattelse.

Det ærede medlem fremhævede også, at det var hans partis betragtning, at kredsen af skatteydere burde udvides i stedet for at indskrænkes. Jeg er forsåvidt enig med det ærede medlem. Hvis en sådan udvidelse var begrundet i, at gennemsnitsindkomsterne og gennemsnitslevefoden var blevet effektivt forbedret, så at der var tale om en forøget skatteevne hos en større kreds af befolkningen, kunne jeg være enig i, at det vel også var naturligt, at kredsen af skatteydere udvidedes. Men når vi diskuterer problemet på det grundlag, at vi for forsørgere allerede begynder med en beskatning af indkomster, der ligger under 4 000 kr., mener jeg, vi er så langt nede i forhold til de nuværende leveomkostninger, at der i hvert fald ikke kan være noget rimeligt grundlag for en udvidelse af antallet af skatteydere derigennem, at man fører be-

skatningen længere ned eller undlader at gennemføre en ajourføring, som begrænser tilgangen af skatteydere på disse trin. Jeg kan forøvrigt oplyse, at vi da heller ikke i de senere år har foretaget en begrænsning af det samlede antal af skatteydere. Før krigen var der af 1 000 skatteydere over 18 år 658, som betalte statsskat. På trods af den hævnning af bundgrænsen, der flere gange har fundet sted, er dette antal alligevel steget, så at der i dag er 705 af 1 000 skatteydere, som betaler statsskat.

Det er flere gange blevet fremført her, at der skulle være afgivet visse løfter, også fra vort parti, om opgivelse af skolebespisning, rugbrødstilskud — og jeg ved ikke hvad. Må jeg heroverfor sige, at jeg erindrer i hvert fald ikke, at der på noget tidspunkt af os er sagt andet, end at disse ting naturligvis måtte afgøres under det udvalgsarbejde, der på disse områder var i gang.

Jeg vil også gerne knytte en enkelt bemærkning til det ærede medlem hr. Poul Møllers udtalelse om, at han så med særlig glæde på, at den skatteforhøjelse, som den højtærede finansminister havde foreslået for de største indtægter, var opgivet. Jeg deler ikke det ærede medlems glæde på det område. Jeg havde hellere set, at man havde bevaret denne lille forhøjelse af beskatningen af de allerstørste indtægter, hvis der så derigennem kunne være skaffet penge til en lidt større lettelse for de indtægter, der ligger lige omkring sygekassegrænsen. Jeg tror, jeg ved første behandling omtalte en skattepligtig indtægt på omkring et halvt hundred tusind kroner — altså en virkelig indtægt på 83 000 kr. — der var beskattet med 33 000 kr., hvorefter der altså alligevel var 50 000 kr. tilovers. Det var overfor sådanne indtægter, den højtærede minister havde foreslået en stramning på 1 000 kr. i beskatningen netop for at skabe dækning for de lettelser, der var foreslået for mellemindtægterne. Jeg ønsker at understrege, at jeg naturligvis hellere havde set, at man havde bevaret denne stramning og eventuelt givet lidt større lettelser nedefter, men det er altså de ønsker og forhåbninger, vi har haft. På forskellige områder har vi fået vore ønsker gennemført, omend ikke i fuld udstrækning, men jeg tror alligevel, at når man ser de 5 forslag som en helhed, må man sige, at det resultat, der er kommet

[Hans Knudsen.]

ud heraf, er sådan, at vi med tilfredshed kan gå ind for gennemførelsen af dem.

Jeg vil gerne sige et par ord til det ærede medlem hr. Aksel Larsen i anledning af hans udtalelser om det underændringsforslag, hans parti har stillet til forslaget om indkomst- og formueskatten. Jeg tror ikke, det ærede medlem var tilstede, da jeg i mit første indlæg afviste hans ændringsforslag. Jeg skal derfor gøre det ærede medlem opmærksom på, at dette underændringsforslag er affattet på en sådan måde, at det i hvert fald af rent tekniske grunde ikke kan gennemføres, fordi der i forslaget er en fejl, som giver mulighed for to forskellige beskatninger indenfor samme skala af indtægter mellem 6 000 og 6 500 kr. Jeg må derfor afvise dette underændringsforslag, ligesom jeg må afvise det ændringsforslag, det ærede medlems parti har stillet udenfor betænkningen til lovforslaget om børnetilskud.

Thorkil Kristensen: Jeg vil gerne takke den højtærede finansminister for hans besvarelse af mine spørgsmål vedrørende udgiftssiden af statsbudgettet. Vi er i det store og hele tilfredse med denne besvarelse og er naturligvis enige med den højtærede minister i, at den må indebære en opfordring til os allesammen om at være varsomme. Det er naturligvis regeringen, der har initiativet, selvom jeg erkender, at vi alle her i tinget har et ansvar.

Om enkeltheder skal jeg blot sige, at vi mener, man godt kunne ændre renten for boligstøttelånene allerede nu uden at afvente den nye lovs vedtagelse, fordi fastsættelsen af renten af boligstøttelån jo hele tiden har været noget administrativt og stadigvæk er det. Vi må imidlertid konstatere, at regeringen ønsker at afvente lovforslagets fremkomst i næste måned; så vil der blive lejlighed til at tale om spørgsmålet.

Den højtærede finansminister gjorde den bemærkning, at når vi skulle se på anlægsbudgettet, måtte vi også se på det militære byggeri; iøvrigt sagde ministeren lidt senere, at han ville undersøge, hvordan det rent faktisk gik med de militære udgifter. Jeg forstod, at han tænkte på de samlede militære udgifter, men at der ikke her kunne

stilles væsentlige besparelser i udsigt. Når jeg ikke har nævnt de militære udgifter, hverken anlægs- eller andre udgifter, er det, fordi jeg går ud fra, at vore militære udgifter er bestemt ved det program for forsvarets opbygning, som er fastlagt med støtte af et stort flertal i dette høje ting. Vi står fra vor side stadig på dette programs grundlag og mener, ligesom jeg forstår den høje regering mener, at forsvarets videreudbygning skal fortsætte efter dette programs linie. Hvordan det så rent faktisk går i det enkelte år, afhænger bl. a. af, i hvilket tempo man kan nå at få de forskellige arbejder afviklet. Det har jo været sådan, at man de første år har været noget bagefter. Jeg har forstået, at man nu er ved at få større fart på, så man måske kan indhente nogle af de forsinkelser, og jeg opfatter det sådan, at når man venter, at udgifterne til de militære anlæg vil stige forholdsvis stærkt, er det, fordi dette stadium nu er ved at blive nået; men det kan vi naturligvis ikke nærmere bedømme, og jeg skal ikke gå dybere ind herpå.

Jeg er enig med den højtærede finansminister i, at vi alle må være varsomme med at slå om os med løfter. Jeg ville nok ønske, at den højtærede minister ikke mindst indenfor sit eget parti var nået noget længere med en sådan advarsel sidste sommer, men det er nu for sent, og vi må så håbe, at advarslen må frugte for fremtiden. Jeg erkender, at det er en henstilling til os allesammen.

Jeg er glad for, at det ærede medlem hr. Hans Knudsen var enig med mig i, at kredsen af skatteydere gradvis skal udvides, når vi befinder os i en periode, hvor der virkelig er stigende levestandard i befolkningen. Derimod skal jeg ikke forsøge at tage det ærede medlem til indtægt for min opfattelse af, hvor grænsen rent konkret skal sættes i den enkelte situation. Der kan vi jo have en forskellig vurdering.

Jeg vil også gerne sige i anledning af en bemærkning, det ærede medlem hr. Hans Knudsen gjorde i fortsættelse af noget, det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard havde sagt, at jeg ikke har brugt det udtryk, at det var en forudsætning fra vor side, at rugbrødstilskuddet skulle bortfalde, og at skolebespisningen ikke skulle udvides. Jeg har navnlig ikke brugt det udtryk, at vi

[**Thorkil Kristensen.**]

havde fået noget løfte i den forbindelse under skattedebatten. Hvad jeg sagde, var, at vi havde rejst disse spørgsmål, og at nu var det rent faktisk gået sådan ved behandlingen af disse to lovforslag, at rugbrødstilskuddet falder bort, og at skolebespisningen ikke bliver udvidet. Det var det, vi havde ønsket, og vi er naturligvis tilfredse med, at det er gået sådan. Jeg skal ikke drage videregående politiske konsekvenser deraf.

Poul Møller: Til det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard vil jeg gerne sige, at jeg tror, der var en bemærkning i det ærede medlems indlæg, som jeg ikke har forstået, idet det ærede medlem sagde: vi har ikke udenfor denne sal hørt noget om de konservatives forslag om skattelettelse til 100 mill. kr. Det må enten være misforstået af mig, eller også må det ærede medlem have udtalt sig forkert herom, for både i udvalget om de indirekte afgifter og ved de første drøftelser i fællesudvalget fremlagde mit parti sit forslag, som bl. a. gik ud på: en direkte skattelettelse på 55 mill. kr., som jeg har redegjort for, en nedsættelse af chokoladebeskatningen fra 55 pct. til 50 pct., udregnet af finansministeriet til at ville koste 17 mill. kr., en nedsættelse af restaurationsskatten fra 25 pct. til 20 pct., udregnet til at ville koste 20 mill. kr., bortfald af hele tillægsvægtafgiften, udregnet til 17 mill. kr. — ialt 109 mill. kr., altså endda lidt over de 100 mill. kr. Dette var vort forhandlingsgrundlag, det fremlagde vi i udvalget; og for dem, der har deltaget i udvalgets møder, kan dette ikke være ubekendt.

Må jeg yderligere sige til det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, at jeg har ikke nævnt her i dag, at det var en forudsætning for forliget, at rugbrødstilskuddet skulle falde bort og skolebespisningen begrænses. Jeg sagde, at det under forhandlingerne blev klargjort, at rugbrødstilskuddet ikke ville blive forlænget, og jeg nævnte også, at det var blevet klargjort, at skolebespisningen ikke ville blive udvidet. Nu forstår jeg på det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, at dette ikke er blevet klargjort. Jeg mente, det var blevet klargjort under første behandling af lovforslaget herom, idet det

radikale venstres ordfører, det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp, fra tingets talerstol udtalte sig om denne sag på en sådan måde, at ingen kunne få nogen som helst anden opfattelse, end at det var klart, at den højtærede socialministers forslag ikke ville blive gennemført. Det var på dette grundlag, vi regnede med, at det ikke blev gennemført. Det er muligt, at det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp ikke har udtalt sig på det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaards vegne. I så fald ligger sagen måske anderledes.

Jeg vil gerne takke den højtærede finansminister for hans klare udtalelser i dag om statens udgifter. Jeg går ud fra, at denne udgiftserklæring ikke blot har adresse til oppositionen, men i virkeligheden har adresse til den højtærede finansminister selv og til hans ministerkolleger, fordi befolkningen og tinget vel er mest nervøs for, hvad der vil komme fra regeringens side af udgiftsforslag, og ikke så meget for, hvad oppositionen i denne sal skulle finde på af udgiftsforslag.

Jeg forstod på den højtærede finansminister, at han var lidt betænkelig ved og i og for sig beklagede — jeg tror netop, han brugte udtrykket, at han beklagede — den skattelettelse, som vil finde sted, og som vil medføre, at overskuddet svinder ind til ca. 20 mill. kr. Nu ved jeg vel, at ingen af os er i stand til at overse, om dette tal vil holde, om der bliver tale om 20 millioner, om 40 millioner eller 60 mill. kr., eller om det måske vil gå, som det gjorde i fjor, da man regnede med balance, men da der blev et overskud på 180 mill. kr. Jeg kan imidlertid godt tænke mig, at det vil gå således; at når året er gået og det hele fortoner sig, vil både den højtærede finansminister og mange andre medlemmer af den socialdemokratiske folketingsgruppe tage æren for skattelettelserne, så vil det gå på den måde, at man vil synes, at man har været nogle gevaldige karle, der har været i stand til at gennemføre denne skattenedsættelse i den socialdemokratiske regeringsperiode. Det kunne måske derfor være rart at slå fast, at denne skattenedsættelse altså er sket imod den højtærede finansministers ønske og med store betænkeligheder fra hans side, inden den bliver udråbt som noget, socialdemokratiet har fundet på.

[Poul Møller.]

De samme betænkeligheder overfor skattnedsættelse havde socialdemokratiet ikke i fjor, da man overhovedet intet overskud ville have på statsregnskabet.

Må jeg endelig sige til det ærede medlem hr. Hans Knudsen, som ikke delte min glæde over, at forhøjelsen af statsskatten og den fælleskommunale udligningsskat og værneskatten er opgivet, at det ventede jeg heller ikke. Det er da heldigvis således her i vort demokrati og her i folketinget, at det, der glæder den ene, glæder ikke altid den anden, fordi vi går til forhandling ud fra forskellig opfattelse af, hvilke principper vort samfund skal ledes efter. Vi anser det for nødvendigt, at der finder en opsparring sted. Der må finde opsparring sted, så længe man har et privat erhvervsliv, og der må finde investering sted, så længe vi har og ønsker at opretholde et privat erhvervsliv. Og for at investering kan finde sted, må der indtægter til, der sætter borgerne i stand til at spare op og investere. Nu ved jeg godt, at det ærgrer det ærede medlem hr. Hans Knudsen, at han ikke fik fat i de 1 000 kr. fra den skatteborger, han omtalte, men det ærgrer ikke mig, for jeg er overbevist om, at de 1 000 kr. ville have formindsket opsparingen og i hvert fald ikke ville have formindsket forbruget. Derfor er det for os en stor glæde, at de fra socialdemokratisk side foreslåede forhøjelser ikke blev gennemført. At denne glæde ikke er gensidig, må vi beklage, men det er vel i og for sig en lykke.

(Kort bemærkning).

Aksel Møller: Jeg vil gerne have lov til at udtrykke min forbavselse over, at man diskuterer eller synes i tvivl om rugbrødstillskuddets skæbne. (*Afbrydelse:* Nej, det er man ikke i tvivl om!). Jo, det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard protesterede imod bemærkningen herom. Der foreligger på det høje tings bord en betænkning, som er afgivet den 23. marts 1954 af udvalget

angående lovforslaget om forbrugerpriserne på rugbrød og mælk, og hvorefter det fremgår, at man er enig om at lade rugbrødstillskuddet bortfalde.

Bertel Dahlgaard: Jeg forstår, at det ærede medlem hr. Aksel Møller ikke har været tilstede her i tinget, da jeg havde ordet sidst, idet jeg udtrykkelig gjorde opmærksom på, at det pågældende udvalg var blevet enig om at lade rugbrødstillskuddet bortfalde.

Også jeg vil gerne takke den højtærede finansminister for det tilsagn, han gav. Ministeren benyttede lejligheden til at understrege, at det resultat, man nu var kommet til, i virkeligheden betød, at der fra alle sider var givet tilslutning til den tanke, at man skulle sigte mod et overskud på omkring 100 mill. kr., og det synes jeg ministeren er berettiget til at sige. Ministeren føjede imidlertid til, at han stod i den ejendommelige stilling, at det var svært for ham at se, hvordan han skulle nå frem dertil, efter at der nu blev gennemført den skattelettelse, de foreliggende ændringsforslag betyder, og fordi der kan ventes øgede udgifter til tjenestemandslønningerne, og det kan den højtærede minister måske også være berettiget til at sige. Men det radikale venstre vil ganske overordentlig gerne være ham behjælpelig med at nå frem. Man må imidlertid erindre, at betydningen heraf vil afhænge af, om den højtærede finansminister vil lade sig hjælpe. Det vil vise sig i den kommende tid, og jeg synes i og for sig, ministerens udtalelser i dag giver udtryk for god vilje.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensens udtalelser forbløffede mig ærlig talt; det lød, som om det ærede medlem henstillede til ministeriet at være tilbageholdende og tage alle de store udgiftsspørgsmål op til revision, særlig hvad angår anlægspolitikken. Det ærede medlem syntes imidlertid at mene, at man på forhånd måtte undtage de betydelige anlæg, der henhører under den militære sektor, idet det ærede

[Bertel Dahlgaard.]

medlem sagde, at de var bestemt af programmet. Kan det virkelig være rigtigt? Er det program, der blev lagt langt tilbage i tiden, noget i sig selv uforanderligt? Således opfattes de militære programmer ikke i andre lande, hvor man har ændret disse programmer under henvisning til forholdenes udvikling. Jeg skal ikke komme ind på, om det er berettiget eller ikke, men andre NATO-lande har ikke opfattet deres program på den måde, det ærede medlem hævder at det må opfattes i Danmark.

Efter de udtalelser, de ærede ordførere nu har fremsat, tror jeg ikke længere, der kan være nogen misforståelse vedrørende lovforslaget om skolebespisning. De ærede medlemmer har ret i, at man efter første behandling kunne hævde, at regeringens forslag ikke ville blive gennemført. Det er ganske klart, men det betyder ikke, at der ikke kan ske ændringer i den nugældende lov. Om det vil ske eller ikke, foreligger der intet om fra det radikale venstres side. Det radikale venstres ordfører har i den henseende netop sagt i sin ordførertale, at man var rede til at se nærmere på, om erfaringerne fra de 3 år, den nuværende ordning har været i kraft, måtte begrunde ændringer af forskellig art. Jeg skal ikke blande mig i dette spørgsmål, jeg er ikke tilstrækkelig kyndig på dette område, men blot slå fast, at der ikke fra det radikale venstres side foreligger antydning af aftaler på dette område, og jeg forstår, at den høje regering heller ikke har givet sådanne tilsagn til venstre og det konservative folkeparti.

Det ærede medlem hr. Poul Møller nævnte de 100 mill. kr.; nu synes jeg ikke, vi skal gøre forsøg på at optræde som advokater af mere eller mindre god kvalitet på dette område. Det ærede medlem kan have ret i, at han i udvalget ligesom vi andre har nævnt områder, hvor det var ønskeligt at nå frem til skattelettelse, det gælder chokoladeskatten, restaurationskatten, motorskatterne o. s. v., og hvis man talte dem sammen, kunne man nok sige, at vi alle var inde på de 100 mill. kr., men jeg tør roligt sige, at der er ingen, der har opfattet, at det konservative folkeparti fastholdt denne tanke, at man ialt skulle nå dertil. Denne tanke har man alene fremsat her i tinget.

Aksel Larsen: Det ærede medlem hr. Hans Knudsen anser det for nødvendigt at understrege, at vort underændringsforslag til udskrivningsloven lider af en teknisk mangel. Det ved jeg godt, men det er en mangel med meget ubetydelige virkninger, og hvis det ærede medlem hr. Hans Knudsen vil diskutere vort underændringsforslag, var det noget andet, han skulle diskutere, nemlig om han vil godkende tanken eller ej. Således som udvalget har formuleret sit ændringsforslag til skalaen i § 1, stk. 2, er det meget vanskeligt at indarbejde de første trin af skalaen i regeringsforslaget, og jeg bekender ærligt og redeligt, at jeg ikke med den meget korte frist, der var levnet mig, havde tid til at udarbejde en helt ny skala, men måtte indskrænke mig til disse første linier. At jeg tog sådan på det, skyldtes, at jeg ellers havde været nødt til at forlange, at lovforslagene først var kommet til anden behandling i morgen, og jeg syntes godt, jeg kunne gøre folketinget og regeringen den tjeneste at muliggøre sagernes behandling i dag. Det, det drejer sig om, er i realiteten: Vil det ærede medlem hr. Hans Knudsen, hans parti og regeringen være med til i det mindste at opretholde regeringsforslaget for de laveste indtægtsgrupper vedkommende? Hvis de vil det, har de rige muligheder for at rette den lille tekniske mangel, der muligvis er i mit underændringsforslag, imellem anden og tredje behandling, og så er den sag i orden. Derfor er det, jeg siger, at hvis det ærede medlem hr. Hans Knudsen vil diskutere, skulle han tage og diskutere det spørgsmål, hvorfor man har givet køb, hvad de laveste indtægter angår, i stedet for at fastholde de af ministeren foreslåede satser.

Hvorfor vil man ikke nu gøre et forsøg på at føre de laveste satser tilbage til ministerens affattelse? Hvorfor har man her lagt sig fast på, at man er nået til det og det forlig i et udvalg, totalt og bevidst glemmende, at stillingen i folketinget muligvis kan være en anden, end den er i udvalg, der kun består af fire partier, mens folketingssalen dog er bemanded med seks?

Den højtærede finansminister kom med en manende advarsel. Han bad os om allesammen at være forsigtige med at slå om os med løfter, der kræver bevillinger. Jeg ved ikke, om dette var en programudtalelse

[Aksel Larsen.]

fra regeringen, men jeg vil gerne have at vide, om det er en programudtalelse. Hvis det er en programudtalelse, er det altså en undsigelse af den væsentlige del af de løfter, der hjalp socialdemokratiet til at få sin stemmefremgang i fjor og til at blive regeringsparti. Der er vist ingen, der er kommet med så mange kontante og håndgribelige løfter, der krævede bevillinger, som netop socialdemokratiet. Nu har det fået regeringsmagten, og så står finansministeren op og siger, at nu skal vi endelig fremtidig være forsigtige med at give løfter.

Endelig — og jeg har kun denne tredje bemærkning at gøre — synes jeg, det er betegnende, at hverken regeringen eller ordførerne føler trang til at forsøge på at give en begrundelse for, hvorfor de på afgørende områder totalt bryder de løfter, de tidligere har givet folket; det gælder spørgsmålet om rugbrødstilskuddet, og det gælder spørgsmålet om børnetilskuddet. Det er allerede nævnt her af min partifælle, det ærede medlem fru Petra Petersen, men jeg vil gentage det. Socialdemokratiet havde et trykt valgprogram forud for efterårsvalget og drev en valgagitation, hvori man håndfast sagde: vi vil have børnetilskuddet omdannet til et rigtigt børnetilskud med højere satser, et børnetilskud, der ikke skal anvendes til modregning af skat, men som skal sendes til den, der har forsørgerbyrden, nemlig moderen. Det var socialdemokratiets løfte i fjor, og nu, da vi kommer dertil, at børnetilskuddet skal behandles, er det stadigvæk ikke socialministeren, men finansministeren, der fremsætter lovforslaget, og om man så kører ham gennem en vridermaskine, får man ham formodentlig ikke til at forsøge at retfærdiggøre sig eller til at forklare, hvorfor han på dette område som på så mange andre løber fra de løfter, som hjalp regeringen til at komme til magten.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om udskrivning af indkomst- og formueskatten til staten for skatteåret 1954—55.

Underændringsforslaget udenfor betænkningen (se foran)

forkastedes med 114 stemmer mod 5; 3 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, §§ 2—34, ændringsforslag nr. 2, § 35, således ændret, og §§ 36—40 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende de forslag til lov om udskrivning af en værnescat for skatteåret 1954—55.

§ 1

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 vedtoges med 108 stemmer mod 5; 12 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2, § 2, således ændret, og §§ 3—13 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man foretog derefter afstemning vedrørende forslag til lov om en tillægsindkomstskat for skatteåret 1954—55.

Lovforslagets §§ 1—4 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Dernæst foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om børnetilskud.

§ 1

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 1 udenfor betænkningen (se foran)

forkastedes med 117 stemmer mod 5; 3 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 2 og 4 udenfor betænkningen (se foran) betragtedes som forkastede efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 1.

§§ 2 og 3

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3 udenfor betænkningen (se foran)

forkastedes med 119 stemmer mod 5; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

§§ 4—9

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredie behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om midlertidig ændring i loven om den fælleskommunale udligningsfond (vedrørende udskrivningen af fælleskommunal indkomstskat for skatteåret 1954—55).

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, § 2 og ændringsforslag nr. 2, gående ud på indsættelse af en ny paragraf,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredie behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentmodtagere m. fl.

(Første behandling findes i tidenden sp. 4109).

Der var til denne behandling stillet følgende ændringsforslag:

Af *Ragnhild Andersen, Aksel Larsen og Petra Petersen:*

Ny paragraf.

1) Efter § 3 indføjes en ny paragraf sålydende:

„§ 00.

De i folkeforsikringslovens § 39, stk. 1, fastsatte grundbeløb forhøjes fra 1. april 1954 med følgende beløb:

Til ægtepar, når begge opfylder betingelserne for at få rente, med 300 kr. årlig.

Til enlige personer samt ægtepar, når kun den ene af ægtefællerne opfylder betingelserne, med 200 kr. årlig.“

Til titlen.

2) Lovforslagets titel ændres til: „Forslag til lov om en særlig ydelse til alders- og invaliderentmodtagere og om ændringer i folkeforsikringsloven.“

Formanden: Disse ændringsforslag kan ikke uden tingets samtykke behandles i indeværende møde. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Lovforslagets paragraffer, de stillede ændringsforslag og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredie behandling sattes til forhandling under eet.

Petra Petersen: Da mit partis ordfører, det ærede medlem fru Ragnhild Andersen, er forhindret i at være tilstede, vil jeg gerne her ved anden behandling på mit partis vegne sige et par ord om det lovforslag, vi nu behandler, og jeg vil gerne motivere de af mit parti stillede ændringsforslag til samme lovforslag.

Jeg må indrømme, at det er en stor skuffelse for mig, at den højtærede socialminister holder fast ved det foreliggende lovforslag om en ydelse af henholdsvis 40 kr. og 80 kr. til de gamle. Det er en skuffelse på baggrund af, at man samtidig er blevet enig med venstre og konservative om at lade tilskuddet til rugbrødsprisen